

Afsender:
Søren Gjaldbæk
Carsten Hauchs Vænge 4
5230 Odense M

B

91878 ARC 1094
ERHARDT ECKLON
SÆTTING STRANDVEJ 34
5700 SÆNDBORG

000

Dansk Ornitologisk Forening

Foreningen for fuglebeskyttelse

HAVREVIMPEN DOF-FYN

14. ÅRGANG NR. 1, MAR 2007

Mågeøerne   Hybrid-dykænder
Uganda   DOF-Fyns hjemmeside
Ringmærkningen på KNF 2006
Generalforsamlingen   Husskader
Isfuglekasser   *Oluf Bang*

HAVREVIMPEN

Udgives af Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling for Fyns Amt

ISSN 0908-858X

Tryk: Micro-Forma Oplag: 650

Redaktion:

Søren Gjaldbæk - Jacob Sterup Andersen - Tim H. Hansen - Michael Mosebo Jensen

Redaktør:

Søren Gjaldbæk, Carsten Hauchs Vænge 4, 5230 Odense M, tlf. 66 13 78 56

e-mail: soeren.gjaldbæk@privat.dk

Udsendelse af Havrevimpen (abonnement, adresseændringer):

Michael Mosebo Jensen, Røjle Bygade 102, Røjle, 5500 Middelfart, tlf 26 82 07 29

e-mail: mmj@doffyn.dk

Hjemmeside: www.doffyn.dk

Indsendelse af observationer:

Via Hjemmesiden, kun for folk, som er tilmeldt som brugere.

e-mail: : obs@doffyn.dk

pr. telefon til én fra Administrationsgruppen, DOF-Fyn Web:

Bent Staugård Nielsen	62 62 30 62
Erhardt Ecklon	62 21 99 16
Jacob Sterup Andersen	62 29 26 29 / 25 56 74 17
Michael Mosebo Jensen	26 82 07 29
Hans Rytter	62 27 20 26 / 23 34 86 36

Webmaster:

Hans Rytter, Nyborgvej 88, Trunderup, 5772 Kværndrup, tlf. 62 27 20 26 / 23 34 86 36

Kontaktadresse til bestyrelsen, formand:

Henrik Kalckar Hansen, Birkebækken 5, Sankt Klemens 5260, Odense S tlf. 65 92 00 64

Indhold:

Generalforsamlingen	3	Ugandisk sommer	36
Side 9 ornitologen	15	Fra felten	44
Hybrid-dykænder	16	DOF-Fyns hjemmeside	48
Husskader	20	Isfuglekasser	50
Mågeøerne	23	Turrappporter	52
Sløruglestus	28	Ture, møder og Små pip	57
Ringmærkning på KNF 2006	29		

Tegninger: Ole Runge og Gunhild Brink. **Forsidetegning:** Ole Runge.

Fotos: Biofoto/Erik Thomsen, Michael Mosebo Jensen, Esben Eriksen, Kristoffer Hansen, Steffen Christensen, Gunnar Jørgensen, Bente Christensen, Mikkel Willemoes Kristensen, Ole Tønder, Bjarne Eskelund, Mogens Ribo Petersen, Jens Bækkelund.

Copyright: DOF-Fyn. Udgivelsen må kun citeres med tydelig kildeangivelse

Fra redaktionen

Generalforsamlingen i DOF-Fyn er vel overstået og forårstrækket så småt i gang, et sikkert tegn på, at det er tid for årets første nummer af Havrevimpen. Som sædvanligt er der indlagt et girokort til indbetaling af et bidrag på **75,00 kr.** til dækning af en del af udgifterne i forbindelse med trykning og udsendelse af bladet. Sidste år benyttede mange sig af girokortet – tak for det. Vi håber, at endnu flere vil gøre

det samme i år, da DOF-Fyns indtægtssituation efter nedlæggelsen af amterne endnu er uafklaret. En del af vores indtægter kom via tællinger for Fyns Amt, vi håber på, at der viser sig tilsvarende opgaver i fremtiden. Vi minder om, at man kan betale via netbank, så sparer man turen til posthuset. På forhånd tak for alle bidrag.

Også stor tak til Ole Runge for en flot ny forside.

Generalforsamlingen

Generalforsamlingen blev i år afviklet lidt anderledes end sædvanligt. De fysiske rammer var flyttet fra Rissingskolen til Odense Friskole, og der var ingen fungerende formand til at aflægge beretning. Årsagen til dette var, at vores afgående formand Flemming Byskov har afbrudt alt samarbejde med DOF. Ifølge dirigenten skyldes dette brud en henvendelse til DOF-Fyn om regnskaber fra Flemmings ture til blandt andet Bulgarien, som mange af DOF-Fyns medlemmer har deltaget i. Det var især tonen i henvendelsen, der fik Flemming til at tage dette drastiske skridt efter 44 års medlemskab af DOF. Formandens beretning blev i stedet erstattet af beretninger fra de enkelte udvalg, som de relevante personer læste op for generalforsamlingen.

Caretakerprojektet

Caretakerprojektet kører godt. Kurt Due Johansen har med det nye år sagt farvel som amtscaretaker. I stedet har vi fået den mindst lige så gode Michael Højgård Hansen, som bor ved Bogense. Michael er en ildsjæl og har på ganske kort tid fået stablet en Lillebæltsgruppe op, som skal tælle i dette store og spændende område.

Der er nu caretakere for stort set alle IBA-områder.

For områderne Vresen og Romsø er der endnu ikke oprettet hjemmesider. Det er noget af det, der bør gøres i 2007.02.24

For Brændegård Sø og Brahetrolleborgskovene har Gunnar Jørgensen lovet at tælle op. Han ønsker dog ikke at bestyre og ajourføre hjemmesiden.

Derfor søger vi nu om en person, der er interesseret heri.

For Marstal Bugt, der inkluderer det spændende Tryggelev Nor, Nørreballe Nor og Keldsnor mv., gør det samme sig gældende. Vi søger en hjemmesideredaktør mv.

Desuden bør noget af det, der skal gøres i 2007 være at få Fugleværnsreservaterne ind under vingerne af Carretakerprojektet, sådan at der tælles – hvad der vist allerede sker – og at der oprettes hjemmesider med link til IBA-projektet.

Fredningsgruppen

Den består af Finn Eriksen og Kurt Due Johansen. Der har i år været en del sager af interesse. Af dem skal der nævnes:

Ulovlig jagt ved Mågeøerne

Flere af vore medlemmer har kontaktet os om ulovlig jagt ved Mågeøerne. Fyns Statsskovdistrikt, under hvem Mågeøerne hører, har bedt folk om at kontakte politiet direkte. Dette er dog noget besværligt, og politiet plejer ikke at prioritere sådanne sager højt.

Vi skrev derfor til distriktet og bad om et møde. Distriktet var dog ikke særlig interesseret i et møde og henviste os igen til politiet. Man sendte en kopi af svarskrivelsen til de lokale jægere/opsynsmanden, og det har muligvis haft nogen præventiv effekt. I hvert fald har der ikke været registreret nogen overtrædelser i 2006.

DOF-Fyns medlemmer opfordres stadig til at holde øje med jagten i området, hvis man er på de kanter. Vi skal gøre opmærksom på, at der ikke må drives jagt på selve Mågeøerne, og at eventuelle skydepramme skal flyde – de må altså ikke ligge på Mågeøerne.

Kanalforbindelsen

DOF-Fyn har ytret sig om kanalforbindelsen. Vi mener, at skal forbindelsen gennemføres, skal det være i den sydligste tracé. Der skal naturgenoprettes et areal – 2-3 gange større end det, der berøres af forbindelsen – et andet sted, f.eks. ved Odense Fjord.

Vi peger på det uheldige i, at forbindelsen gennempløjer to skove på den anden side af kanalen.

Regulering af Skarver ved Nørresø

Ejeren har ansøgt om at måtte regulere en skarvkoloni, der eventuelt måtte slå sig ned ved Nørresø. DOF-Fyn har ikke ytret sig mod dette!!!!

Fredning af Henninge Nor

Der er rejst fredningssag for Henninge Nor. Formålet er at hæve vandstanden, at forbedre adgangen samt muliggøre naturpleje.

DOF-Fyn har på mødet talt varmt for fredningen, herunder at der burde være forbud mod jagt på vandfugle. Dette sidste er af Fredningsnævnet afgjort således, at der bliver jagtforbud i september måned – hvis det går igennem i Naturklagenævnet.

Nedskydning af fredet fugl på Stige Ø Nord

Et af vore medlemmer iagttog, at en jæger nedskød den fredede vadefugl Rødben. DOF-Fyn har efterfølgende skrevet til en række institutioner samt Odense Kommune. Heri fordømmer vi hændelsen og foreslår, at området overtages af Odense Kommune, og at det efterfølgende bliver jagtfrit.

Grønne Råd i kommuner

Finn Eriksen har for DOF-Fyn siddet i Det Grønne Råd i Fyns Amt. Rådet er nu stoppet med amternes nedlægelse.

Landboorganisationerne indkaldte i december til møde om sagen. De meder, at der skal genetableres et overordnet grønt råd for Fyn. Heri skal de organisationer, der sad i amtets grønne råd sidde. Desuden bør de fynske kommuner have sæde.

Vi følger sagen tæt.

Grønne råd på vej i de nye kommuner

Efter nytår overtager de 98 nye kommuner en lang række vigtige natur- og miljøforvaltningsopgaver fra amterne. Alle amterne har haft grønne råd med repræsentanter fra forskellige interesseorganisationer, DOF har typisk siddet i de grønne råd sammen med repræsentanter fra Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, landbruget, skovbruget etc.

De grønne råd er et vigtigt dialogforum mellem politikerne, naturinteres-

seorganisationerne og forvaltningen i kommunerne. I de grønne råd mødes parterne typiske 2-3 gange i løbet af året, og her kan overordnede spørgsmål som kommunernes naturforvaltning, prioritering af plejeindsats, naturgenopretning, naturovervågning og beskyttelse af truede og sårbare arter drøftes.

Derfor er det et meget vigtigt arbejde DOF-Fyns repræsentanter skal ud og lave i de 8 Grønne råd på Fyn.

Følgende er repræsentanter for DOF-Fyn

1. Odense Kurt Due Johansen
2. Middelfart er endnu usikker
3. Nordfyn Jens Bækkelund
4. Assens Finn Eriksen
5. Kerteminde Mogens Ribo Pedersen
6. Svendborg Niels Andersen
7. Fåborg – Midtfyn Steen Bak Henriksen
8. Nyborg Kommune Else Klint

–og de sidste to kommuner får ikke deres egne råd, men samarbejder i en eller anden grad med Svendborg. Men alligevel vil vi også her have, folk klar til at tage sig af de lokale sager.

9. Langeland - Søren Bøgelund
10. Ærø?

Odense Fjord

IBA-projektet

IBA-projektet fortsætter i Odense Fjord. Anders Myrtue er her caretaker, og der er et større antal tællere. Vi har talt rastefugle i fjorden i januar (inklusive svaner og gæs), marts, maj, august og oktober.

Kurt Due Johansen har for amtet talt ynglefugle på alle øer og udyrkede arealer langs selve fjordens kyster.

Slambassinet

Odens Havn fik i 2005 lov til at fylde Slambassinet op. Og det har havnen benyttet sig af. Der er i 2006 rensset op i Odense Kanal og oprensingsmaterialeerne er indskyllet i Slambassinet, herunder også søen. Og det har præget fuglelivet. Der har været meget få ynglefugle, og rastefuglenes antal er også gået kraftigt ned – bortset fra, at der har været mange Viber.

Vigelsø

Vi har også i år talt op på Vigelsø for Fyns Statsskovdistrikt. Der er/var stadig Ræv på øen, hvilket præger fuglelivet. Splitternekolonien, som engang var en af landets største er nu næsten væk.

Meget vand prægede også i år lokaliteten. For meget til vadefuglene, som svigtede øen, indtil man i september bortpumpede noget af vandet.

Glædeligt var det med Skestork ved otte besøg i foråret og sommeren.

Ølundgård og firtalsstrande

Aage V. Jensens fonde har i 2006 købt et areal i firtalsstranden. Blandt andet den mose, der ligger som en kile ind i fondens område. Desuden et areal lige syd for naturområdet. Dette areal skal udlægges i græs og vandstanden skal hæves.

Sjældne ynglefugle 2006

Havørn

Parret på Sydfyn fik igen to unger på vingerne.

Der var ikke andre par, der forsøgte at yngle, men rundt om i amtet ses både gamle og unge fugle.

Rød Glente

Bestanden i år blev fordoblet i forhold til sidste år, idet der i år var fire par, der forsøgte at yngle. Det lykkedes for de tre af parrene at få unger på vingerne. Antal unger: 2+2+1.

Det fjerde par opgav rugningen, inden æggene klækkede. Årsagen til det mislykkede yngleforsøg er ukendt.

Slørugle

Facit: Tre par, hvoraf to par fik hhv. 3 og 5 unger. Læs om dette andetsteds i dette blad.

Der mangler oplysninger om følgende arter: Sorthovedet Måge, Mosehornugle, Isflugl, Grønspætte og Hedelærke.

Beretning fra Keldsnor Fuglestation

Efterårssæsonen 2006 på Keldsnor Fuglestation forløb endnu en gang uden fast observatør til at holde styr på fugletrækket, men til gengæld blev ringmærkningen dækket bedre end nogensinde før. Der var som altid mange fuglekiggere på besøg gennem efterårsmånederne, og disse kunne nyde langtidstationære Sølvhejrer og amtets første Sorthovede Gule Vipstjert. Der var også mere kortvarige besøg af bl.a. Silkehejre, Hvidvinget Terne, Hvidbrynet Løvsanger og Rødhals Gås.

Ikke færre end 4.843 fugle blev ringmærket på fuglestationen i 2006, hvilket er ny rekord. Gransanger, Tornsanger og Rørsanger blev årets talrigeste af de i alt 55 forskellige arter, der blev fanget. Årets sjældneste fugle var Drosselrørsanger og Rødtoppet Fuglekonge, mens hele 8 Pungmejser er usædvanligt mange. Ringmærkningsindsatsen i området gennem så mange år har efterhånden givet mange spændende resultater. I år blev der f.eks. fanget en Rørsanger, som var mærket på stedet 7 år tidligere.

Beretning fra ekskursionsudvalget

Der var 18 ture på programmet i 2006, dog ikke alle med lige stor deltagelse eller gennemførelsesprocent. Faktisk var nogen så meget i bund, at de måtte aflyses. Andre forløb dog

udmærket, skal siges. Spørgsmålet er, om der er for mange ture? Eller for mange andre konkurrerende tilbud? Det sidste er jo svært at gøre noget ved.

Vi prøver at lave et alsidigt program uden at gå på kompromis med det, vi er der for – at se nogle fugle. Der er ture med fjerne indenlandske destinationer, vi besøger gamle øsamfund, står og spejder ved velafprøvede træksteder, beundrer naturgenoprettede lokaliteter, har et varieret udbud af turledere (mange tak for jeres indsats i øvrigt) og holder diverse vel-smurte traditioner i hævd, samtidig med at vi går nye veje med kønsdiskrimination.....

Måske skulle vi gøre, som andre gør: Arrangere en ørnetur i tæt tåge. Det samlede uden videre 500 besøgende en februardag ved Brændegård Sø!

Beretning om DFW

DOF Fyn Web har i 2006 været inde i en støt og rolig udvikling. Det daglige besøgstal har ligget fast omkring 300, med små udsving afhængig af fugleintensiteten.

Nytårsaften indeholdt DFW 48.565 observationer og i 2006 er der indtastet 11.000 observationer fra amtet.

Programmæssigt er der ikke lavet ændringer i 2006, men der har i perioder været problemer med stabiliteten idet serveren desværre har haft for mange nedbrud.

Fremtiden for DFW er presset! Hovedforeningen er meget utilfreds med vi kører vores egen nyhedstjeneste på særlige fynske observationer, og hævder at alt for mange observationer ikke bliver indtastet i Dofbasen. Et postulat der kræver dokumentation! Antallet af indtastede fynske observationer, set i forhold til medlemstallet, indikerer bestemt ikke at de fynske fuglekikkere boykotter Dofbasen, som det hævdes.

Det kunne ligne et krav til DFW om at nedlægge observationsdelen og kun præsentere andet nyhedsstof. Et koncept der gør den lokale DOF-hjemmeside langt mindre attraktiv at besøge, og dermed kun fører til et lavere besøgstal! I sin yderste konsekvens fører det til lukning.

Tak til alle der i 2006 har medvirket observationer, artikler, gode råd m.m..

Beretning fra Havrevimpfen

Som sædvanligt udkom bladet med 4 numre, hvoraf det ene var årsrapporten for 2005. Et par af numrene blev lidt mindre end de foregående år. En af grundene er, at vi har været nødt til at aflyse nogle af vores ture pga. manglende tilslutning, beretninger fra disse optager normalt en del plads. En anden grund er, at bestyrelsen ikke har været i stand til at leve op til deres løfte om at bruge bladet, som der ellers var enighed om på et møde mellem redaktionen og bestyrelsen i

slutningen af 2005. Det er fortsat redaktionens holdning, at stof affødt af bestyrelsens arbejde naturligt hører hjemme i et medlemsblad, og vi vil fortsat presse på for at få dette område dækket. På den tekniske side sker der fortsat ændringer – sidste år blev bladet sat op af redaktionen, hvilket har gjort arbejdet lettere. Desværre blev et par fotografier ikke gengivet efter fortjeneste, dette skyldes fejl fra trykkerens side, men der arbejdes på at undgå gentagelse. Dette års numre kommer delvis i farver, vi må så se, hvordan økonomien er omkring at få hele bladet trykt i farver – et ”forsigtigt” gæt er, at prisen for dette ikke stiger som tiden går! Læserne har tilsyneladende været glade for bladet, der har været det hidtil største bidrag, hvilket vi er meget glade for, tak til alle, der har støttet bladet. Vi har fået to ny medarbejdere på årsrapporten, og de har løst opgaven fortræffeligt. En af dem har sågar allerede skrevet bidraget til årsrapporten for 2006, så det er for sent at ”blive først færdig”. Hvis det ikke var for de mange fænologiske iagttagelser gennem de senere år, kunne man gøre mange arter færdige inden årets udgang. I forbindelse med udarbejdelsen af årsrapporten kan vi se – trods hårdnakkede rygter fra centralkomiteen om det modsatte – at mange bruger DOF-basen, og årsrapporten ville med ganske få undtagelser blive den samme, hvis den kun blev lavet ud fra DOF-basen. Vi skal som sædvanlig takke de (for-

holdsvis) mange, der bidrager med stof til bladet og opfordre alle til at sende artikler eller små notitser til bladet. Uden jeres bidrag kan vi ikke lave et godt og vedkommende lokalblad.

DOFFyns arbejde i Friluftsrådet

Friluftsrådet har 92 medlemsorganisationer og en af disse er DOF. Friluftsrådet er i år blevet delt i to kredse på Fyn. Disse er begge ledet af en kredsbestyrelse, som varetager det løbende arbejde med naturgenopretning og friluftsliv i bredeste forstand.

Vi har været repræsenteret i begge kredsbestyrelser.

Et par af de store projekter som vi er involveret i er for Nordkredsens vedkommende Tårup Strand projektet, som er et meget perspektivrigt

projekt ved Kerteminde/Odense Fjord. Projektet går ud på at genskabe det inddæmmede område som vådområde.

I Sydkredsen arbejdes bl.a. med opbakning til et EU-Life Nature-projekt ved Odense Å mellem Brobyværk og Borreby. Det er tanken at genslynge åen på en 12 km lang strækning og omdanne de dyrkede marker langs åen til våde og tørre enge. Der vil også blive områder med permanente vandflader.

Vi har som tidligere sagt, været repræsenteret i både nord og sydkredsens bestyrelser. I Sydkredsen fortsætter Finn Eriksen sit arbejde. Men i Nordkredsens stopper Henrik Kalckar Hansen, og doffyns bestyrelses kandidat til posten i Friluftsrådet er Kell Grønborg.

Referat fra generalforsamlingen

Michael Mosebo Jensen

Der var fremmødt 50 medlemmer til årets generalforsamling på Odense Friskole, hvilket var det højeste antal i flere år. Kurt Due Johansen bød forsamlingen velkommen, orienterede kort om situationen med Flemming Byskovs pludselige afgang som formand og foreslog Ivan Beck som dirigent. Han blev valgt uden modkandidat. Han bekendtgjorde, at generalforsamlingen var indkaldt lovformeligt, men at der var røget et obligatorisk punkt ud i den udsendte dagsor-

den. Han foreslog derfor, at der blev indsat et nyt pkt. 7 ”Behandling af indkomne forslag”, hvorefter pkt. 8 blev ”Valg af revisor og revisorsuppleant” og pkt. 9 ”Evt.”.

Formandsberetningen bestod i år således af delberetninger fra de enkelte udvalg, oplæst af udvalgsformændene hvor muligt, ellers stod Kurt Due for formidlingen. Beretningerne om Caretaker, Fredningsudvalg og Odense Fjord afstedkom ingen uddybende spørgsmål fra menneskemæng-

den. Hans Rytters oplæg om DFW (hjemmesiden) skabte dog debat:

- Der var ønsker om **billeder** på forsiden. Hans meddelte, at det kun kunne lade sig gøre at ind-sætte "thumbs" på den omtalte side, medmindre der ligefrem skulle omprogrammeres, og det var der ingen intern mulighed for. Hjælpen skulle købes udefra i givet fald.
- Flere ytrede sig om problemerne omkring **indtastninger af observationer**. Dels var det generende, at man skulle indtaste 2 steder, dels kedeligt, at der var mange obs. der ikke kunne vises på DFW. Der var opfordringer fra salen til hovedforeningen om at stoppe ensretningen. Det var farligt ikke at lade det lokale initiativ blomstre. Samtidig var der opfordringer til hovedforeningen om at leve op til det kompromis, der blev indgået for år tilbage, hvor det blev lovet lokalafdelingen, at indtastninger på DFW kunne konverteres til DOF-basen. Henrik Kalckar Hansen opfordrede dog kraftigt til, at folk indtastede i DOF-basen, ikke mindst pga. at disse observationer arbejder for fuglesagen.

Derefter fulgte oplæg om Det grønne Råd, Ekskursionsudvalget, Sjøldne

Ynglefugle, Ugle-projektet, Friluftsrådet og Havrevimpen.

Herefter blev beretningen enstemmig godkendt.

Regnskabet og budgettet

Ole Tønder førte forsamlingen gennem regnskabet for 2006 og et budget for 2007. Kassereren oplyste også om, at udlægget for gebyrsagen på kr. 3500,- fremkommer på 2007-regnskabet. Han oplyste desuden forsamlingen om, at bestyrelsen ikke havde været opmærksom på stortursreglerne mht. budget- og regnskabskrav og havde beklaget dette forhold overfor hovedforeningen. Desuden beklagedes uigennemsigtheden i et regnskab, hvor der ikke var klare tidsmæssige afgrænsninger. Et punkt som revisionen også havde fremført. Der var her flere spørgsmål fra salen:

- Et spørgsmål: *Havde Odense Fjord-bogen optrådt som indtægt i 2005?* Det blev bekræftet.
- Der var en længere debat om at indføre deadlines for, hvornår der kunne gøres krav gældende for et givent regnskabsår. Problemet var, ifølge kassereren, at firmaer også overskred tidsmæssigt, men ingen ville blive gladere end han, hvis der blev rettet op på problemet.
- Der var kritiske røster angående DOF Fyns betaling af gebyret på kr. 3500,- på stortursledere-rens vegne. Kassereren repli-

rede, at der kun var tale om et udlæg, i overensstemmelse med vedkommende.

- Der var en enkelt, der havde en kraftig indvending mod, at DOF Fyn har en likvid opsparing på 300.000,- i stedet for at bruge pengene. Det vandt dog ikke den store genklang.
- Et spørgsmål: *Skulle DOF Fyn udføre noget arbejde for pengene fra amtet?* Tællinger.

Ole Tønder fremlagde dernæst et budget med et underskud på kr. 25.000,-.

Også dette affødte spørgsmål:

- *Begrundelser for de anførte 35.000,- til Havrevimpen?* Kassereren indrømmede, at der var en del ukendte faktorer i beregningsmodellen.
- *Vil Tarup-Davinde-tællingerne bortfalde i 2007 af personlige årsager?* Det stod hen i det uvisse.
- *Har bestyrelsen overvejet at sætte pengene i en bank til 4 % rente?* Ole svarede på bestyrelsens vegne, at det var en politisk beslutning, der i sin tid førte til at sætte pengene i en bank, der arbejder for miljøet. Spørgsmålet var blevet taget op på foranledning af generalforsamlingen ved en tidligere lejlighed. Der var dog ikke rokket ved bestyrelsens holdning.

Derefter blev både regnskabet enstemmig godkendt og budgettet taget til efterretning.

Valg

På valg til bestyrelsen var Flemming Byskov, Jens Bækkelund, Ole Tønder og Michael Mosebo Jensen. Flemming Byskov ønskede ikke genvalg. Bestyrelsens kandidat var Henrik Kalckar Hansen. Han og de øvrige blev valgt uden modkandidater.

På valg til repræsentantskabet var Søren Bøgelund og Michael Mosebo Jensen. De blev begge genvalgt uden modkandidater. Konstitueringen af bestyrelsen afventer, hvem der som formand besætter den 3. plads i repræsentantskabet.

Ivan Beck fik også genvalg på revisorposten, og Per Bak blev genvalgt som revisorsuppleant.

Indkomne forslag

Intet.

Evt.

Erik Thomsen tilkendegav over for forsamlingen sin undren over, at Miljøministeren havde indgået en 3-årig aftale med DOF om 2,4 mio for tællinger, uden at noget af dette beløb kom lokalafdelingerne til gode.

Dernæst var der stor ros til Kurt Due for hans fremragende værk om Odense Fjord.

Michael Mosebo Jensen uddelte på DFW's vegne præmierne for Martin Søgård Nielsens Tip 30: 6 flasker

rødvin til Tim Hesselballe for 1. pladsen, 4 flasker til Søren Gjaldbæk for 2. pladsen og 2 flasker til Per Rasmussen for 3. pladsen.

I konkurrencen om at indmelde flest obs. på DFW satte Ella Mikkelsen sig på 1. pladsen og blev præmieret med 4 flasker rødvin.

En tredje DFW-konkurrence, en billedquiz, blev endelig afsluttet med en overrækkelse af 1 flaske rødvin til

Ny formand

Det havde igennem længere tid været klart, at Flemming Byskov ville holde op som formand. Den ny formand vælges af bestyrelsen blandt dens medlemmer, og der blev holdt et ultrakort (20 sekunder) møde i den ny bestyrelse, inden man offentliggjorde navnet på DOF-Fyns ny formand. Det blev som ventet Henrik Kalckar Hansen fra Odense.

Henrik Kalckar Hansen takker for formandsvalget:

Jeg har haft over et halvt år til at vende mig til tanken. Så længe er det siden, at Doffyns bestyrelse henvendte sig for at høre, om jeg ville påtage mig formandsposten i vores lokalafdeling.

Tanken har jeg næsten vænnet mig til! Men jeg går til opgaven med stor ydmyghed for vores lokalafdeling rummer så mange dygtige folk og næsten lige så mange forskellige tilgange til interessen for fugle.

- Nogen cykler deres faste territorier igennem stort set dagligt
- Andre kommer ikke så meget omkring, men finder spænden-

Bent Juhler. Alle flasker var generøst sponsoreret af Freddy Hansen.

Kurt Due takkede dirigenten for en suveræn gennemførelse af generalforsamlingen, holdt en takketale til Flemming Byskov in absentia, mens han præsenterede den gave, den afdøde formand var tiltænkt som tak for 17 år på posten. Talen blev rundsendt til underskriftindsamling i generalforsamlingen.

de fugle med jævne mellemrum nærmest lige udenfor vinduet

- Enkelte kan finde de helt store sjældenheder, fund som giver genlyd på landsplan. Så landets medier flokkes
- Nogen er gået i fuglenes og naturens tjeneste, og formår med deres indsigtsfulde vedholdende arbejde, at præge den miljøpolitiske udvikling i et helt område
- Nogen kender skovens hemmelige fugle, kender deres redesteder, deres føde og andre behov, så skovejerne kan adva-

res i tide og unødige ulykker undgås

- Enkelte kan fotografere så vores dejlige oplevelser kan fastholdes og videreformidles
- Nogen tæller og tæller, tal der er med til at sikre de rigtige beslutninger, når vi taler om nuværende og kommende fugleområder
- Andre har erfaringer fra spændende steder på jorden, erfaringer de gladelig deler ud af.

Jeg kunne blive ved, og det gjorde jeg så.....

- Vi har uglefolk med store runde øjne
- Fuglestemme-specialister
- Fuglekasse entusiaster, som producere masser af forskellige kasser hvert år. Så hvis evolutionen engang med tiden frembringer spætter med små næb, så kender vi årsagen.....
- En enkelt samler hvert år fulde huse til sine kurser om rovfugle og fuglestemmer, en fuglenes mand kendt langt udover vores lille eksklusive kreds
- Nogen ved alt om hvordan ca. 9000 svanefjer bliver til en svane
- Nogen kan håndtere de mange data andre indsamler fra felten

- Og så er dem der utrætteligt sørger vores blad og webside med journalistisk vid og faglig indsigt
- Ringmærkere fra Langeland, der i år har slået alle rekorder

Man må sige, vi er en broget skare!

Men 3 hovedområder tegner sig:

- glæden ved at se på fugle i haven, på Helnæs Made eller Extremadura i Spanien
- arbejdet med fredningssagerne, naturgenopretningerne, det lange seje træk
- det videnskabelige arbejde med undersøgelse af fuglearter, ringmærke eller følge bestemte arter over længere tidsperioder.

Tre ben, og vi om nogen ved jo, at det der står på tre ben, står godt.

Jeg vil stå på de tre ben, og forsøge at leve op til jeres tillid.

Donaudeltaet

Efter generalforsamlingen viste Erik Thomsen flotte digitalbilleder fra en DOF-stortur til Rumænien, og indviede os i de mange snørklede vandveje gennem Donau-deltaet med farverige Ellekrager, Biædere, herlige Små Rørsangere, pelikaner, Dværgskarver til lokaliteter med mere socialrealistisk tilsnit. Et interessant indblik i et

land på randen af EU. Man kan frygte, at området bliver sat under pres i takt med udviklingen af vores nye EU-partner, beskyttelse af naturområder kommer sjældent i første række, når den økonomiske fremgang tager fat. Vi må håbe, at DOF og andre grønne organisationer kan sætte sig igennem indenfor EU.

Ellekrage. Donaudeltaet. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Side ca. 9-ornitologen

Af Søren Gjaldbæk

Vi benytter os af lejligheden til at præsentere DOF-Fyns ny formand Henrik Kalckar Hansen.

Henrik er 43 år og altså i DOF-Fyn sammenhæng en ung mand. Henrik har altid interesseret sig for natur, og var som ung aktiv i Danmarks Naturfredningsforenings naturklubber. Han arbejder som lærer med biologi som et af liniefagene, har udover læreruddannelsen også en landbrugsuddannelse og en uddannelse som skovarbejder. Det var da han arbejdede i St. Dyrehave – en skov syd for Grib Skov, - at fugleinteressen for alvor tog fat. Han havde en kollega, der var medlem af DOF. Der havde kort forinden været et stort stormfald, og de skulle for DOF følge med i hvor Sortspætten slog sig ned – der var adskillige par. Der blev også holdt øje med, hvor rovfuglenes reder lå, så redetræerne ikke blev fældet. Henrik begyndte på Den frie Lærerskole i Ollerup i 1989, og her arrangerede

han en høring om skarverne med deltagelse af blandt andet Danmarks Jæger Forbund, fiskere fra Bogense og DOF-Fyn, repræsenteret ved Flemming Byskov og Ole Runge. De kom i øvrigt for sent – de skulle lige et smut ind i en skov ved Hvidkilde. Der var presse og TV på, bølgerne gik højt og kulminerede da en fisker hev en 3 kg's Torsk frem, knaldede den i bordet så hovedet røg af, mens han råbte: "Kalder I det for skidtfisk"! Jo, Henrik har mange års erfaring med miljøarbejdet. Henrik er på ingen måde artsjæger, men nyder at sidde og se fuglene, gerne på nært hold, og nyde deres aktiviteter - rovfugle jage eller vadefugle fouragere. En enkelt mislykket artsjagt er det dog blevet til. En dreng fra Tommerup havde hørt en "pikken på sin rude" – det var en Hærfugl, der sad og bankede på. Tre dages forgæves eftersøgning blev det til. Hans favoritlokaliteter er Arreskov Sø og Odense Fjord. Han ved ikke, hvor mange arter, han har set, men ved godt hvad han har set: "Jeg har bare ikke gidet tælle dem"! Han kan dog godt – som de fleste - lide at falde over noget lidt usædvanligt, f.eks. en Skestork eller en Odinshane. Vi håber, at formandshvervet efterlader tid til mange ture i felten.

Hybrid-dykænder

- hanner af Bjerg- X Troldand og Taffel- X Troldand
Af Tim Hesselballe Hansen

Hybrider (altså krydsninger mellem to forskellige fuglearter) kan ses i alle fuglegrupper. De forekommer særligt hyppigt blandt ænder og gæs; f.eks. har mange fynske fuglekiggere set hybrider mellem Grågås og Canada-gås. Blandt ænderne ses hybrider sjovt nok oftere hos dykænderne end svømmeænderne, og denne artikel omhandler hybrider blandt Trold-, Bjerg- og Taffeland, de almindeligste arter i *Aythya*-slægten. Jeg vil kun beskæftige mig med hannerne, da hunnerne er næsten umulige at bestemme med sikkerhed. Hybrider mellem Taffel- og Bjergand er ekstremt sjældne og ligeledes udeladt, da jeg stadig har til gode at se én.

Hybrider blandt dykænderne er utvivlsomt overset, men har man først fundet én, kan der gå helt sport i eftersøgningen, og så øges chancen også for at finde en af de helt sjældne *Aythya*-dykænder: Hvidøjet And, Halsbåndstroidand og Lille Bjergand!

Hvor findes de?

Vil man finde en hybrid-dykand, er der naturligvis størst chance for at finde dem, hvor der er mange dykænder, og hvor de ses tæt på. I det fynske vil det sige, at Bøjden Nor, Sundet Faaborg, Nakkebølle Inddæmning og Nørreballe Nor er gode bud, f.eks.

er 8 af amtets 14 hybriddykænder set i Bøjden Nor, hvor store antal dykænder kan studeres på meget nært hold. Også mindre dykandeflokke kan gøre det; i Slambassinet er en Taffel X Troldand set blandt kun 100 Troldænder. Selvom hybriddykænder er blandt de hyppigste hybrider i den danske fuglefauna, kan de ikke kaldes almindelige. Hvor almindelige de er, er stadig lidt uklart, men sammen med min "hybrid-dykand-lidelsesfælle" Rasmus Strack fra Sjælland er jeg nået frem til følgende vage formulering: "Almindeligere end én ud af 5000 dykænder, men sjældnere end én ud af 1000"! Og det gælder hannybriderer...

Hvordan opdages de?

Taffel X Trold og Bjerg X Trold findes begge lettest på **rygfarven** og **toppen**. De to hybridkombinationer ligner hinanden og kan pilles ud af dykandeflokken på de samme kendetegn.

Rygfarven er den bedste karakter at kigge efter, når man "scanner" en flok dykænder igennem. Næsten alle hybrid-dykænder opdages på rygfarven! Da Troldænder har sort ryg, og Bjerg- og Taffelænder begge lysegrå ryg, har

hybriderne ikke uventet mørkegrå ryg. Tonen kan variere lidt, men den er altid lysere end Troldandens og mørkere end hos både Taffel- og Bjergand, og den er som regel lysest forrest på ryggen. Vær dog opmærksom på at Troldandens sorte ryg i solskin kan skinne og se grå eller sølvskinnende ud, og det er derfor betydeligt sværere at finde hybrider i solskin, end når det er overskyet.

Toppen som hybriden har arvet efter sin Troldande-forælder afviger næsten altid fra Troldandens ved, at den er kortere og stritter skråt opad eller lige bagud. Toppen kan således betragtes som en mellemting mellem Troldandens lange hængende top (som en hestehale) og modpartens (Taffel eller Bjerg) manglende top.

Bjerg- X Troldand, han, Kattinge Vig, februar 2006. Hybriden (højre) er her i selskab med en Troldand han (venstre). Sammenlign hybridens grå ryg og korte strittende "hybrid-top" med Troldandens sorte ryg og lange "hestehale". Hybriden har mindre sort på næbspidsen og bredere næb end Troldanden samt renhvid flanke, hvilket tyder på en Bjerg X Troldand. Dette bekræftes af gult øje (uden orangetoning), hvilket ikke fremgår af Havrevimpens sort-hvide gengivelse. Foto: Kristoffer Hansen.

Denne karakter, som blandt nørder kaldes en "hybridtop", er ofte påfaldende i dykandeflokken og kan let ses, selvom fuglen sover. Noget tyder på, at toppen hos Bjerg X Trold ofte er tydeligere end hos Taffel X Trold, som hos visse eksemplarer kan virke temmelig rundhovedet, men dette er stadig noget usikkert.

Bemærk dog at Troldandehanner i eklipsedragt (sommer-tidlige efterår) og -hunner kan have en lignende top. Bjergænder kan lægge hovedets fjer ned og kortvarigt vise et lille hak i nakken, der kan tolkes som en antydning af en top. Dette ses som regel kun i forbindelse med slåskampe med artsfæller, eller lige når fuglen dukker op af vandet efter dykning.

Desuden kan hybriderne skille sig ud i Troldandeflokke på størrelsen. Bjergænder og Taffelænder er større end Troldænder, så hybriderne er oftest større end Troldænder og ligger højere på vandet. Det bemærkes ofte, når fuglen er fundet, men det er næppe grunden til, at man finder den.

Hvilken hybrid?

Da man i Danmark blev opmærksomme på hybrid-dykænder, var det i forbindelse med et par sjællandske fund af Taffel X Trold. Disse fund har grundlagt den misforståelse, at Taffel X Trold er betydeligt mere almindelig end Bjerg X Trold, men det er lige omvendt. Bjerg X Trold er langt den mest almindelige.

Bjerg- X Troldand, han, Sundet – Faaborg, januar 2007. Selv sovende skiller hybridens ryg ud ved grå ryg og strittende top. Dette individ havde gult øje og tydeligt grønt hoved, hvilket afslørede Bjergandegenerne. Foto: Bente Christensen.

Når hybridens er fundet, skal "forældrearterne" jo gerne bestemmes.

Rygfarven og toppen er ikke så vigtige i denne henseende. Her skal fokuseres på **næbtegning**, **øjenfarve**, **vingebånd** og **hovedfarve**. En eller oftest flere af disse karakterer vil på hybridens svare til en mellemting mellem de to forældrearter, men som med alle usædvanlige fugle bør hybrider bestemmes på så mange forskellige karakterer som muligt.

Næbtegning: Hos Taffelanden er næbbet sort med en stor hvidgrå klat 1/3 fra spidsen, men Trold- og Bjergand har gråblåt næb med en lille sort spids (næbnegl). Den sorte næbnegl

Taffel- X Troldand, han, Nykøbing Falster, marts 2006. Hybridens (i midten) opdages let på rygfarven, der er mørkere grå end hos Taffelanden til højre, men ikke sort som hos Troldand. Flanken er grå, og næbbet har mere sort på spidsen end Troldand, hvilket indikerer Taffel X Troldand. Da fuglen blev studeret "live" i farver, kunne dette bekræftes af orange øje og rødt hoved. Foto: Mikkel Willemoes Kristensen.

er mindst hos Bjerganden. Derfor vil Taffel X Trold ofte have tydeligt mere sort på næbbet end en Troldand, og det er oftest en bredere sort spids, men nogle letbestemmelige individer har også sort inderst på næbbet, hvilket er unikt for hybrider med Taffelandsblod i årenerne. Bjerg X Troldand har næbtegning som Troldandens – evt. med endnu mindre sort.

Øjenfarven (iris) kan ses på nært hold og er gul hos både Trold- og Bjergand men rød hos Taffelanden. Bjerg X Troldand har derfor altid gult øje. Taffel X Troldand har oftest orange øjne, men det kan også være gulligt, i sådanne tilfælde kan det være nødvendigt med direkte sammenligning med f.eks. Troldænder i flokken for at se en svag orangetoning hos hybridens.

Vingebåndet kan ses, når fuglen før eller siden rejser kroppen og basker vinger. Det er hvidt hos både Trold- og Bjergand i en ellers mørk vinge, og en Bjerg X Trold vil have et tilsvarende vingebånd. Taffelanden har grå vinge: Mørke dækfjer, lyse svingfjer men intet hvidt. Er der Taffeland i din hybrid, bør den have gråt i vingebåndet.

Hovedfarven kan bruges med forsigtighed. Problemet er, at både Troldand og Bjergand har mørke hoveder, der changerer i hhv. purpur og grønt (changerer ligesom Gråandrikkens hoved og vingespejl). Farven kan variere meget med lysets vinkel i forhold til observatøren, men observeres fuglen i længere tid,

og gerne i overskyet vejr, kan hovedets farve oftest afgøres.

Da både Trold- og Bjergand har mørkt hoved, og Taffelanden rødt hoved, vil en hybrid med tydeligt rødligt hoved være en Taffel X Trold. En hybrid med et meget grønt hoved vil være en Bjerg X Trold.

Udover ovennævnte fire karakterer kan toppens facon (omtalt tidligere), flankens farve og næbbets form være ledetråde når hybridens bestemmes.

Hos Bjerg X Troldand er flanken ofte renhvid, mens den tit er lysegrå hos Taffel X Troldand. Bjerganden har et bredt og kraftigt næb, hvilket også ses hos visse mange individer af Bjerg X Troldand.

Husskader

- udflyvning fra overnatningstræet

Af Dieter Maaszen

Dieter Maaszen har fundet en overnatningsplads for Husskader i Odenses nordvestlige del, hvor mange Husskader overnatter i et pilekrat. Når de vågner flyver de op i et træ, hvor de sidder kortvarigt inden de flyver ud.

Stavgang er sagen for nogen, konditionen skal forbedres. Rundgangen foregår i Odense på Højstrup Øvelsesplads, som ligger mellem Rismarksvej i Bolbro, Langesøstien mod Pårup Kirke og Pårupvej. Højstrup Øvelsesplads er ukendt for mange. Her holder Hjemmeværnet til, nu med nedtrappet

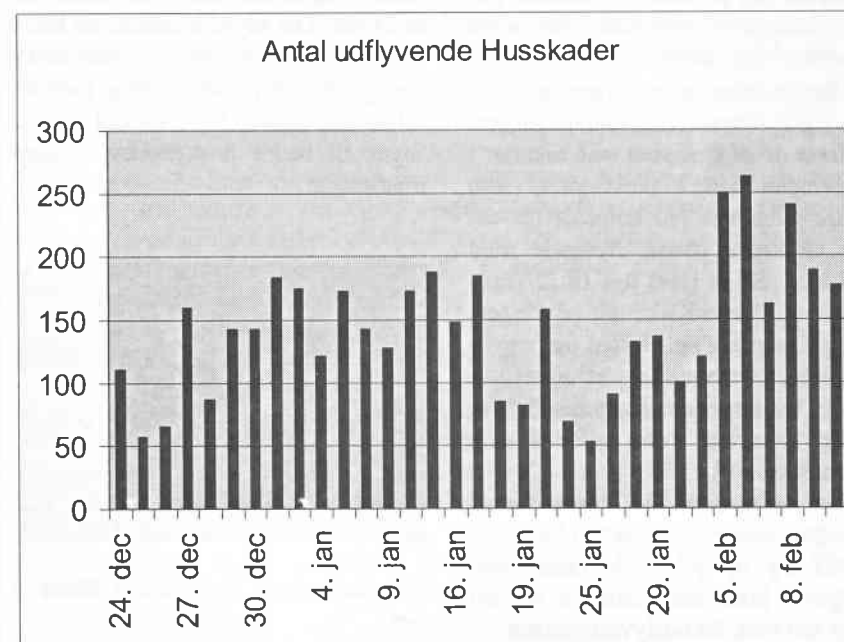
aktivitet. Der er rigelig plads til hundeluftere og andet godtfolk. Det består af store åbne slette lignende områder afløst af små søer, som er ved at gro til i pilekrat. Der er plantet skov mod Rismarksvej, og ved Langesøstien er der en gammel æbleplantage.

Jeg bor tæt ved Øvelsespladsen og havde i et par uger lagt mærke til en del Husskader i området og blev interesseret i deres adfærd. For nogle år siden blev der herfra indberettet et stort antal Husskader, hvis jeg ikke husker forkert mellem 30 og 40. Meget imponerende. Det sparkede yderligere til min nysgerrighed, og jeg ville gerne finde et såkaldt overnatningstræ – et træ, hvor Husskaderne går til kollektiv overnatning. Med lidt held og vedholdenhed lykkes det: 65 husskader indenfor 40 minutter, så

var jeg skadet med den virus. Stedet er ved Pårup Kirke for enden af æbleplantagen. Mod syd er der et pilekrat og to høje træer.

Hvordan foregår udflyvningen om morgenen

Det kræver en genetisk fastlagt lysstyrke. Lige efter Solsorten er gået i gang med sine gøremål. Så snart der er en anelse lys i dæmringen farer Solsorten ud af busken "tjek, tjek, tjy", flyver som en silhuet i dæmringen og begynder med fourageringen.

Antallet af Husskader fra 24. december til 11. februar. Antallet i perioden frem til 1. marts har typisk ligget på 130 fugle.

Langsomt kommer Husskaderne i gang, en til fem fugle gemmer sig et stykke borte fra overnatningsstedet. De begynder at skratte i forskellige nuancer, kraftfuldt, lokkende, monotont. Nu sker der noget ved overnatningsstedet. Nogle modige Husskader flyver op på udflyvningstræet, her sidder de og småplud-rer, pludselig bliver Husskaderne forstyrret og lader sig falde i omvendt pyramideform ind i pilekrattet. Nu lokker lederne, som sidder lidt væk, igen og når det er uden resultat, flyver en eller to tilbage og sætter sig på træet og skratter om den ventende morgenmad. Efter nogle minutter, som føles som ti minutter, er Husskaderne oppe i træet og bringer sig i stemning til udflyvningen. Så farer de af sted som små raketter i dæmringen langs skovbrynet, som uklare silhuetter. Nu kommer en enkelt Gråkrage dvask flyvende med små kald. Så er lyset lige til at Tårnfalken fra Pårup Kirke går på vingerne og kaster sig op i luften og begynder med fourageringen, stående muse i morgendæmringen. Det er stadig dæmring, som opfattes som halvmørke.

Det afgørende i Husskadernes fremgangsmåde er: Lyset, ud af pilekrattet og op på udflyvningstræet, hjulpet af lokkende artsfæller, så med store fart væk fra udflyvningstræet.

Husskaderne er tilsyneladende om morgenen meget usikre på sig selv, og det kræver opbakning af de modige ledere, at opbygge en hvis harmoni i den kaotiske udflyvning. Husskaderne flyver ud i grupper på nogle få, 10 til 20 af gangen, det højeste tal har været 50. Overflyvende måger kommer nu, mens dæmringen over går i morgenlys. Udflyvningen slutter efter 20 op til 30 minutter med et relativt stort antal Husskader; i den korte tid ses mellem 40 og 260 fugle.

Ved regnvejr er antallet af udflyvende fugle mindre, med cirka en tredjedel. Det skyldes måske, at Husskaderne ikke overnatter samme sted i dårlig vejr, eller efter kraftige forstyrrelser om natten, hvor en del måske søger til bedre beskyttede overnatningssteder.

Husskade. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Mågeøerne

- en tur ud over havet

Af Michael Højgård Hansen

De følgende 4 numre vil jeg komme med en beretning om årets gang på Mågeøerne.

Desværre er mit kamera blevet væk med posten, så friske billeder må vente!

Fakta om Mågeøerne:

Beliggenhed:

En lille km. nordøst for Bogense ligger disse små statsejede holme, også kaldet Mågeøerne. De bugter sig nogle få km., langs kysten fra Bogense kirke i vest, til Stegø i øst.

Beskrivelse:

5 aflange holme der nærmest afløser hinanden som perler på en snor, og er under stadig forvandling og vækst, pga. materialevandring. De udgør arealmæssigt omkring 4 ha., og varierer i bredde fra ca. 5 m til omkring 50 m.

Mågeøerne ejes af Staten, og blev i 1967 overgivet administrativt Vildtbiologisk Station, og er nu henlagt under Skov og Naturstyrelsen. Siden 1. August 1981 har Mågeøerne, sammen med den mere østlige holm Drættegrund, været et vildtreservat. Der er adgangsforbud fra 1. marts - 31. august indenfor en afstand af 50 m. fra øerne.

Øerne bruges rekreativt fortrinsvis af lystfiskere, ornitologer samt jægere. Dog er jagt forbudt på øerne, men ikke i farvandet omkring.

Antal fuglearter registreret i DOFbasen: 117

Luffoto af Mågeøerne.

Del 1:

Om at besøge øerne:

Den våde blæsende vinter er forhåbentligt snart ovre. Ikke mange besøge er det blevet til denne vinter. Vejret har været for vådt og blæsende når muligheden bød sig, og ikke gjort et besøg særligt attraktivt..

Når vejret derimod er præget af højtryk, med koldt, solrigt og stille forhold, hører Mågeøerne bestemt til et af de mere charmerende steder at besøge. Den lange perlerække af øer ligner nu mere et velgennemtænkt stiforløb på åbent hav! Det blå bølgende hav mod nord med udsigt til Æbelø, og det rolige lagunevand mod

syd med udsigt til Stegø Mølle og Bogense Kirke.

Mågeøerne bør bestemt opleves under disse forhold. De fleste, der tæller / observerer fugle på øerne, tæller fra land. Øerne overskues nogenlunde fra diget ved Østerø eller på stien foran Bogense Kysthotel. Fordele ved det første er relativ tæthed på fuglene og læ fra sydvestvinden. På stien foran Kysthotellet er der derimod i klart aftenvejr en god mulighed for at overskue hele området. De lysbugede knortegæs, vel nok øernes vartegn, 'gemmer' sig nemlig ofte på nordvestsiden af øerne.

Der raster en del Gravænder ved Mågeøerne. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Bryder man sig derimod ikke om at se på fugle på stor afstand må der investeres i et par vadere. Som regel er det selv i højvande, hvis ikke bølgerne er for høje, muligt at gå derover. Det letteste sted at gå over er vinkleret til den vestligste del af ø-rækken. Men her raster der altid en del måger og rødben, så man kan med fordel skyde tværs over bugten til den vestlige del af den største af øerne ca. 500 m. gennem vand, og derved undgå unødvendig forstyrrelse. Bevæger man sig herefter langs strandbredden på den nordvestlige side, vil man kunne gå lidt i dække af øen. Efter 500 m. når man til et område lige før øen bliver rigtig bred, og slår et sving mod nordvest. Her plejer jeg at slå mig ned med madpakke og skop og evt. en kage til kaffetid. Før lå der her

et skibstoilet! og flød, som jeg brugte som stol. Men det er nu skyllet ud på vaden.

Fra dette sted overskues det meste af fuglelivet både på hav og lagunesiden. Her findes de største vadeblader, og her kommer man ikke så tæt på fuglene at de forstyrres unødigt. Og her er der ikke mindst en konstant bevægelse af fugle.

Min foretrukne observationsstilling er at sidde ned roligt, og så bare følge dagens gang og tidevandets indvirkning på fuglelivet. Af samme grund er der også fordelagtigt at orientere sig om tidevandet før afgang. Bedste tidspunkt at ankomme er midt mellem højvande og lavvande, og passer det så samtidigt med solopgang er det helt optimalt. På dage

med generelt højvande bærer et besøg mere præget af tidsspilde.

Fuglelivet på Mågeøerne: December – Februar

Mågeøerne har vel størst betydning som vinterrasteplads for den fåtallige verdensbestand af *Lysbugede Knortegæs*. Mellem 72 - 90 har rastet her de sidste tre år hvor jeg har besøgt øerne, fra oktober til maj måned.

De kulminerer i antal som regel januar/februar, og denne vinter har jeg talt 72 ex. Derved udgør bestanden på Mågeøerne ca. 1% af verdensbestanden hvilket straks udløser et internationalt krav om lokalitetsbeskyttelse. Knortegæssene fouragerer for øvrigt skiftevis her eller ved Fogense (vest for Bogense/red.).

Vandrefalken ses ofte på ture henover øerne i vinterhalvåret, oftest jagende efter vadefugle. Hvornår det sker, viser sig tydeligt på den uro der opstår i kølvandet. Panorerer man henover øerne opdages den ofte på toppen af en skarvrede eller lignende. Den flyver øjensynligt langt omkring og frekventerer hele IBA-området heroppe.

I vinterhalvåret opholder der sig ofte, faktisk overraskende konstant, ca. 250 *Alm. Ryler*, ca. 50 *Islandske rødben*, små 100 *Strandskader*, 50 *Storspover*, sporadiske flokke af *Hjejler* og et fåtal af *Strandhjejler*, *Islandske Ryler*, *Lille Kobbersnepper* samt både *Stenvender* og overvintrende *Stor Præstekrave*.

Gråænder, *Gravænder*, *Hvinænder*, *Ederfugle* samt *Toppet Skallesluger* holder fast til omkring øerne. En *Mosehornugle* forvilder sig også af og til

Rødbenet ses året rundt.
Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

herud. *Sangsvaner* og *Grågås* benytter sig også af området. Denne vinter har der også her været usædvanlig mange grågæs rastende. 190 rastende har jeg ikke oplevet før. *Skarverne* virker fåtallige denne vinter.

Bjergiriskflokke flyver rundt i deres bølgeflugt i konstant bevægelse, slår sig ned snart det ene sted, for derefter uroligt at begive sig videre. Af og til er de blandet med *Snespurvene*, som også er årlige vintergæster. Af og til i flokke på 200.

Grønirirken er også almindelig herude.

Men spurvefuglene virker påfaldende fraværende denne vinter. Kun enkelte *Engpibere* opholder sig på øerne.

Efter de kraftige højvandstilstande sidste år blev øerne fuldstændigt oversvømmede, hvilket næppe er sket før, i den grad. Min formodning er derfor at årets produktion af frø fra urtevegetationen er skyllet væk med

vandet. Der er simpelthen ikke ret meget føde af den slags at komme efter. Overalt ligger oprevne rødder og flyder på stranden. Skarvrederne er væk. Som sidegevinst er øerne dog nu rensset for ilanddreven affald, og måske har oversvømmelsen også sørget for at udrydde de rotter jeg så på øerne i efteråret!!! Det lover godt for den forestående ynglesæson, som jeg vil komme nærmere ind på i næste nummer.

Stenvenderen er en regelmæssig vintergæst på Mågeøerne.
Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Sløruglerne på Fyn

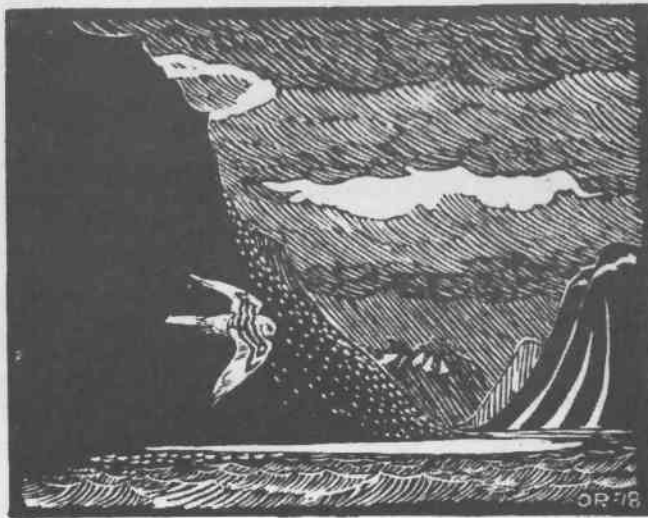
Af Per Rasmussen

Oversigt over Slørugleåret 2006

Status er som tidligere 3 ynglepar, om end kun de 2 par fik unger på vingerne. Henholdsvis 3 og 5 unger. Grunden til at det sidste par, som samtidigt er vores ældste par, ikke fik unger skyldes uden tvivl den kolde vinter. Landsbestanden er også i 2006 gået frem, men kun en mindre fremgang til 285 par. Lokalt har man også i Jylland set tilbagegang p.g.a. vinteren. Vinteren betød iøvrigt også at f.eks. Natuglen i stor stil undlod at yngle. Som noget nyt er årets unger blevet ringmærket. (Fyn har hidtil været det

eneste sted i landet, hvor der ikke er blevet ringmærket). Dette kan forhåbentlig give en forklaring på hvor "vores" ungfugle bliver af. Der er i efteråret fundet en jysk ringmærket ugle på Ærø. Desværre havde den forvildet sig ind i et hønsehus og havde brækket vingen...

Forhåbentlig kan den pt. milde vinter, hvis den fortsætter, betyde at flere ungfugle overlever, og at vi snart kan se frem til den længe ventede fremgang.

Grønlandsk Jagtfalk. Ole Runge.

Ringmærkningen på Keldsnor Fuglestation

- efteråret 2006

Af Jacob Sterup

2006 var 13. år i træk med ringmærkning i efterårsmånederne på Sydlangeland. I store træk blev det "rekordernes år" på fuglestationen med hidtil højeste sæsontotal og rekordtal for en lang række arter.

Ringmærkningsindsatsen

Dækningen af ringmærkningen i efteråret 2006 var den bedste hidtil i de år, Keldsnor Fuglestation har været aktiv på Sydlangeland. Nettet blev sat op 23/7, og herefter blev der ringmærket stort set dagligt frem t.o.m. 29/10 kun med få "huller" på 1-2 dage, hvor det enten ikke kunne lade sig gøre at skaffe bemanding, eller hvor regn eller blæst umuliggjorde ringmærkning. Årets sidste ringmærkningsdag blev 4/11. I alt blev nettene åbnet på 87 dage, hvilket er ny rekord. Også antallet af benyttede net var i år større end normalt, og i perioder var op til 17 net (168 netmeter) i brug samtidig. Det samlede antal netmetertimer (et 12 m langt net, der er åbent i 5 timer giver 60 netmetertimer) i løbet af efteråret blev på 62.600, hvilket er langt mere end normalt (og godt og vel det dobbelte af antallet af netmetertimer i 2005). Seks personer deltog i ringmærkningen på stationen i løbet af efteråret: Ole Tønder, Hans Rytter, Jan Holm

Jensen, Jacob Sterup, Erhardt Ecklon og Børge Rasmussen.

Fangsttallene

I alt blev der mærket 4.843 fugle på Keldsnor Fuglestation i 2006, hvilket er ny rekord og næsten 400 mere end den gamle sæsonrekord på 4.468 i 2000. De 4.761 blev mærket i forbindelse med den sædvanlige fangst med spejlnet i Gulstav-området, mens de resterende 82 drejede sig om ungemærkning, størsteparten Landsvaler på de lokale gårde. Rekorden lader primært til at være et resultat af de mange dage med ringmærkning og det høje antal net, der var i brug. I 2006 blev der i gennemsnit mærket 55,7 fugle pr. ringmærkningsdag, hvilket er pænt og på niveau med tidligere, gode år. Antallet af netmetertimer var dog så meget højere i 2006, at man kunne have forventet, at dette ville resultere i flere fugle pr. dag. Fangsten var klart bedst i august, hvor dagssnittet lå på over 80 fugle pr. dag. I september og oktober var dagssnittet under 50 fugle om dagen, hvilket formentlig har flere årsager. For det første var der mange dage og perioder med dårligt træk- og fangstvejr, for det andet virkede det som om, at mange af de tidligt trækkende arter stort set havde forladt landet in-

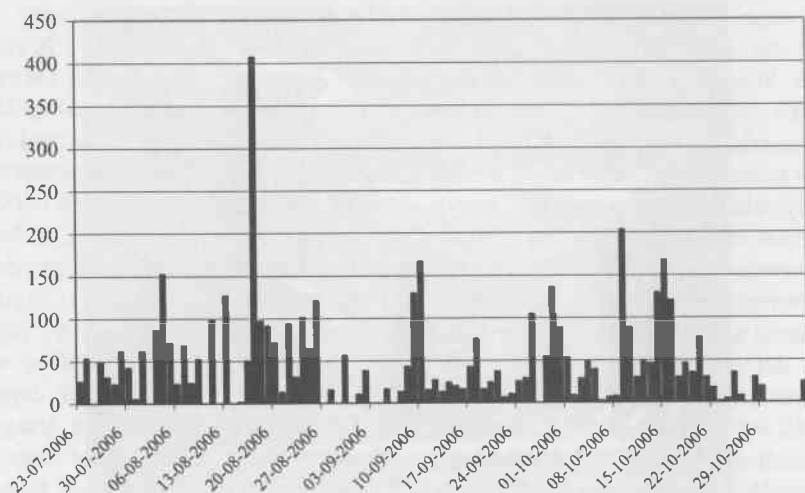
den 1. september. Endvidere var der ikke mange Fuglekonger og Blåmejser i år – arter, der ellers alene kan redde en halvdårlig oktober. Også andre steder, eksempelvis på Falsterbo, blev der meldt om lave tal for disse to arter.

Det blev i løbet af efteråret til 13 dage med over 100 fugle. Klart bedste dag var 17. august med 407 fugle.

Dette er stationens næstbedste mærkningsdag nogensinde, kun overgået af 824 fugle d. 18/10-2001. Dagen udmærkede sig ved usædvanligt store tal for en lang række arter – dagstotalen for den hyppigste art, 82 Kærsangere, er formentlig ikke tidligere overgået noget sted her i landet. Også 68 Gulbuge på en dag er helt usædvanligt.

De fem bedste ringmærkningsdage i efteråret 2006

Dato	Total	Hyppigste arter
17/8	407	17 arter: Kærsanger 82, Gulbug 68, Tornsanger 55...
9/10	203	14 arter: Gransanger 103, Rødhals 35, Grønsisken 16...
15/10	168	11 arter: Fuglekonge 49, Gærdesmutte 44, Rødhals 30...
10/9	167	23 arter: Munk 27, Digesvale 25, Gransanger 25...
4/8	152	22 arter: Gulbug 23, Rørsanger 22, Kærsanger 21...

Antal mærkede fugle pr. dag på Keldsnor Fuglestation, efteråret 2006 (23/7-4/11).

	Total 2006	Sæsonmiddel 1994-2005
Gransanger	640	195
Tornsanger	411	212
Rørsanger	408	260
Løvsanger	351	354
Munk	349	88
Kærsanger	337	139
Rødhals	334	176
Gærdesmutte	275	83
Jernspurv	243	70
Fuglekonge	216	174

De ti hyppigste arter i 2006.

Der blev i alt mærket 55 forskellige arter i løbet af efteråret. Gransanger blev årets almindeligste art med 640 mærkninger, og i alt 14 arter nåede trecifrede fangsttal.

Ud af de 20 arter, der gennem årene er fanget flest af, blev det nye sæsonrekorder for hele 9 arter. Mest imponerende var totalerne for Gransanger (640 – næsthøjeste sæsontotal

nogensinde for en enkelt art), Munk (349 – mere end en fordobling af den kun ét år gamle rekord), Gulbug (194) og Havesanger (197 – den gamle rekord var på 84!). For enkelte arter må sæsontotalerne (set i forhold til den gode dækning) betragtes som skuffende. Dette gælder f.eks. Løvsanger (351), Fuglekonge (216) og Rødstjert (39).

	Total 2006	Gammel rekord
Spurvehøg	10	6 (1995)
Gærdesmutte	274	204 (2005)
Jernspurv	243	162 (1995)
Sangdrossel	45	35 (2005)
Græshoppesanger	7	6 (1998)
Kærsanger	337	296 (2000)
Gulbug	194	118 (1995)
Havesanger	197	84 (1998)
Munk	349	156 (2005)
Gransanger	640	489 (1995)
Grå Fluesnapper	8	7 (1994)
Broget Fluesnapper	25	23 (1994)
Rørspurv	112	82 (1995)
Sæsontotal	4843	4468 (2000)

Udvalgte arter, der alle satte ny sæsonrekord i 2006

Usædvanlige arter

Efter at det ikke siden 2003 er blevet til nye ringmærkningsarter for Keldsnor Fuglestation, var det overraskende med hele tre nye i 2006: Mudderklire 7. august, Drosselrørsanger 25. august og to Bysvaler 10. september. Drosselrørsangeren var den suverænt sjældneste art i nettene i 2006 og en længe ventet ny art på fangstlisten. Andre usædvanlige fangster var stationens anden Grønbenede Rørhøne (28/9) og tredje Tårnfalk (14/10), Skovhornugle (10/9) og Rødtoppedede Fuglekonge (25/10), og herudover blev der bl.a. mærket 4 Vendehele, 7 Græshoppesangere, 7 Skovsangere, 7 Skægmejser og 8 Pungmejser. Især antallet af Skovsangere og Pungmejser er helt usædvanligt – de 12 foregående år er der i alt kun mærket hhv. 8 og 7 af disse to arter.

Aflæsninger og genmeldinger

Der blev aflæst to fugle med fremmede ringe i løbet af efteråret: En Gærdesanger med dansk ring 17/8 og en Rørsanger med fransk ring 21/8. Gærdesangeren var mærket som lk 22/7-2006 ved Moseby, Pandrup, Nordjylland, mens der ikke er modtaget data vedr. den fransk-mærkede Rørsanger. Der er heller ikke kommet data endnu på to fugle, der blev aflæst i efteråret 2005 – en Gransanger med norsk ring og en Jernspurv med svensk ring.

I alt 16 lokale fugle blev aflæst i løbet af efteråret. Disse var fordelt på 8 arter, heraf 4 Rørsangere og 4 Jernspurve samt Solsort (1), Kærsanger (1), Tornsanger (1), Blåmejse (2), Gulspurv (1) og Rørspurv (2). En meget interessant aflæsning blev gjort 26/7, hvor der blev aflæst en Rørsanger, der var mærket 6/8-99. Fuglen var en gammel fugl på mærknings-tidspunktet og var altså mindst 8 år gammel, da den blev aflæst. Dette er den hidtil ældste fugl, vi har kendskab til på baggrund af vore mærkninger. Den skal dog klare sig nogle år endnu, hvis den skal overgå den ældste kendte, danske Rørsanger, der blev mindst 12 år gammel. En anden af årets aflæste Rørsangere var 4 år gammel, mens de øvrige aflæsninger drejede sig om fugle mærket i 2003 (1), 2004 (3) og 2005 (10).

I løbet af det sidste års tid har vi modtaget 8 genmeldinger af stationens fugle. Mest interessant er en aflæsning af en Rørspurv i januar i Nordspanien. Dette er vores første genmelding af en Rørspurv fra vintermånederne (og første genfund syd for Belgien). To genfund af Løvsangere fra Danmark kunne tyde på, at det primært er danske Løvsangere, der trækker over Langeland om efteråret. Løvsangere fra Sydlangeland er endnu aldrig genfundet i Sverige, mens der nu er fire danske genfund.

Tårnfalk, 1k han, Keldsnor. Foto: Ole Tønder.

Genfund af fugle mærket på Keldsnor Fuglestation

Art	Mærket	Genfundsdato og -sted
Rødhals	8/9-04	7/10-05 Budel/Dorplein, Limburg, Holland (aflæst)
Sangdrossel	2/10-05	25/10-05 Castelnau-d'Auzan, Gers, Frankrig (skudt!)
Rørsanger	1/9-03	10/9-06 Heuseux, Liège, Belgien (aflæst)
Rørsanger	20/8-05	4/9-05 St-Seurin-d'Uzet, Charente-Maritime, Frankrig (aflæst)
Rørsanger	27/8-05	5/9-05 Oorderen, Antwerpen, Belgien (aflæst)
Løvsanger	30/8-00	30/5-03 Erantisvej, Odense (rudedræbt)
Løvsanger	10/8-04	26/4+11/5-05 Sønderhå Plantage, Thy, Jylland (aflæst)
Rørspurv	28/9-02	5/1-04 Pina de Ebro, Zaragoza, Spanien (aflæst)

En stor tak skal rettes til Skov- og Naturstyrelsen / Fyns Statsskovdistrikt for tilladelse til ringmærkning på deres arealer på Sydlangeland.

Måned- og sæsontotaler for samtlige arter, der blev mærket på Sydlangeland i efteråret 2006.

	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Unger	Total
Spurvehøg			5	5			10
Tårnfalk				1			1
Grønbenet Rørhøne			1				1
Strandskade						2	2
Mudderklire		1					1
Skovhornugle			1				1
Vendehals		4					4
Digesvale			25				25
Landsvale			9			74	83
Bysvale			2				2
Skovpiber		6	3				9
Gul Vipstjert			1				1
Gærdesmutte		2	11	262			275
Jernspurv	9	17	126	90	1		243
Rødhals	1		118	211	4		334
Nattergal		7					7
Husrødstjert		1					1
Rødstjert		14	24	1			39
Bynkefugl		2	1				3
Solsort	3	7	1	12	3		26
Sangdrossel	3	3	10	29			45
Vindrossel				1			1
Græshoppesanger		6	1				7
Sivsanger	1	30	6				37
Kærsanger	51	282	4				337
Rørsanger	41	259	97	11			408
Drosselrørsanger		1					1
Gulbug	10	176	8				194
Gærdesanger	14	155	30	1			200
Tornsanger	63	318	30				411
Havesanger		143	53	1			197
Munk	8	114	164	63			349
Skovsanger		7					7

	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Unger	Total
Gransanger		16	294	330			640
Løvsanger	11	254	84	2			351
Fuglekonge				216			216
Rødtoppet Fuglekonge				1			1
Grå Fluesnapper		2	6				8
Broget Fluesnapper		24	1				25
Skægmejse	1	2	3	1			7
Halemejse		5	1	2	10		18
Sumpmejse	1			1			2
Blåmejse	1	33	22	17	4		77
Musvit	5	16	7	15	1		44
Træløber		1					1
Pungmejse		1	3	4			8
Rødr. Tornskade	2	8	1				11
Skovspurv						6	6
Bogfinke		2	4	11	1		18
Grønirisk		3	1	3			7
Stillits				1			1
Grønsisken				16			16
Dompap		1		1			2
Gulspurv	2	5	2	1			10
Rørspurv	13	34	20	45			112
Total	240	1962	1180	1355	24	82	4843
Data om aktivitet og net							
Mærkningsdage	8	24	26	28	1		87
Fugle pr. dag	30,0	81,8	45,4	48,4	24,0		55,7
Netmetertimer (NMT)	7110	22725	16847	15392	558		62632
Fugle pr. NMT	0,034	0,086	0,070	0,088	0,043		0,077

Ugandisk sommer

Tekst og foto: Michael Mosebo Jensen

Hvad får folk til at forlade den med længsel ventede danske midsommer for at drage ned til et land, der er kendt for en lufthavnsmassakre, Idi Amins terrorregime og en AIDS-epidemi uden sidestykke – og så midt under VM i fodbold?

Nå, Esben (Eriksen) og jeg fik da lige en ekstra indledende VM-kamp med i Gatwick, inden vi bordede et fly til Dubai, hvor vi havde et par timer til flyskift, mødte Torbjørn, også Eriksen, der var kommet fra Hamborg og fortsatte sydover via Addis Abeba til berygtede Entebbe. Der var nu efterhånden ganske fredeligt dér, og det skulle vise sig at være betegnende for landet som sådan – eller i hvert fald den del, vi besøgte. Vi koncentrerede os om den sydvestlige del, hvor nationalparkerne ligger tæt, hvor der ikke er problemer med den sudanske grænse, og hvor vi slipper for kenyanske kvægtuve. Desuden havde vi kun 14 dage, så vi måtte økonomisere med kørslen. Til gengæld var vi mere rundhændede med valutaen, da vi indså at for at nå fra den yderste by ud til nationalparkerne og for at få styr på mylderet af grønne fugle i regnskovens dyb, ville det være voldsomt bekvemt at leje en firehjulstrækker med chauffør og med fugleguide. Det kostede så 500 kr. pr. dag pr. person,

men til gengæld var de to lokale venlige sjæle, Dissan og Emmy, yderst foretagsomme, når som helst i vores vågne timer.

Vi startede dog på egen hånd med en taxa til den nærliggende botaniske have, ikke fordi vi var kommet af sted med de forkerte checklister*, men der var gode fugle dér også. Hadada Ibisserne præsenterede sig larmende med det samme, Hammerhovederne sad og så underlige ud og vores første targetart**: Orange Weaver var på plads meget hurtigt i rørskoven ned til Victoriasøen. Det eneste, vi lige skulle lære at respektere, var hærmyster på togt. Man skal ikke stille sig lige oven på deres rute! Det gjorde vi så heller ikke ret længe, for det kan godt nok mærkes, hvad de synes om det!

Hammerhovederne sad bare og så underlige ud.

*Træskonæbbet stod som et mindesmærke for en svunden fortid.
Foto: Esben Eriksen.*

Træskonæbbet

Næste morgen var det afgang kl. 6, for vi skulle nå med båd ud i Mabambas papyrusskove i morgenstunden. Hovedformålet var at se den mærkværdige fortidsoverlevering Træskonæbbet. Båden var heldigvis meget fladbundet og troperegnet varmt, for vi nåede helt ind på smult vande, før den viste sig.

Vi skulle nå ud til grænsen til Congo, men absolut heller ikke længere, inden det blev for sent på dagen. Samtidig skulle vi købe alt ind til de kommende dage i den yderste landhandel i Fort Portal, inden vi drejede ad den bumpede bjergvej mod Bundibugyo. Hotellet, vi skulle bebo de næste 3 nætter, kunne dog med rette

have bestilt lidt varer med. Det ville afgjort have forbedret indtrykkene af morgenmaden. Men basis for 12 timers trasken gennem regnskoven i Semliki NP forblev et par tørre råstykker toast, en banan til deling og synet af en tom kaffedåse. En udmærket østafrikansk kaffe i øvrigt – når den var der! Det var måske også årsagen til, at vi lod os overtale til at lege Livingstones, allerede den første morgen, da vi under stor bevågenhed fra den lokale landsby satte ud i junglen. Der var tilbud på en bærer for 30 kr/dagsmarch, og det ville gavne den lokale økonomi, og vi skulle jo ikke slides op for tidligt, og... Desuden var vi alligevel obligatorisk udstyret med en ranger med forlader, så vi var

i forvejen sporet ind på kolonitiden. Bæreren var også upåklagelig, svedte vildt i sin plastikuniform for os. Det var kun den ene gang, hvor vi sad på hug og beundrede en 3 meter lang Gaboon Viper (den slange i Afrika, der indeholder den største portion gift), at han ikke holdt sig bagved, men kom forbi i en fart og syntes, der var en passende træstub 200 m længere fremme. Det var i det hele taget en fortryllende regnskov med 9 arter næsehornsflugle, flere sjove abearter og mængder af eksotisk farvede småfugle, mens fascinationen ved andre lå i, at de lignede hinanden brungrønt i brungrønt og kunne identificeres ved

Black-and-white-casqued Hornbill, Semliki NP.

lydene, som vores guide, Emmy, havde både på CD og i munden. Vi måtte også beundre hans iver. På andendagen, hvor vi gik 14 km i stedet for 10, var solnedgangen ikke et tegn på, at vi skulle tilbage til hotellet for at spise. Nej, nu skulle der lyttes efter Nkulengu Rail, en vandhøne, der kun findes dér i hele Østafrika. Så efter 14 timer var vi klar til at tage tilbage til hotellet, hvor vi kunne vælge, om vi ville vente en time på, at dagens ret blev serveret eller 60 minutter på, at vandet kogte til badet. Øllene kunne man dog gå direkte til! Vi tog et hurtigt valg.

Sydpå til savannen

Inden vi tog på endnu en shoppetur i Port Fortal, påførte vi os vores turistuniform og kørte til en pygmælandsby. Vi ville jo trods alt gerne se sådanne nogle størrelser. De skuffede ikke:

Ebsten (bagest i midten) var straks klar til at posere, da landsbyen stillede op.

Vi skiftede nu også biotop, idet regnskoven for en tid blev afløst af savanne. De ugandiske antiloper (Uganda Kob) blev talrige, og enkelte Hvidryggede Gribbe hang i luften. Lige da vi var sluppet igennem til QENP (Queen Elizabeth National Park) blev vi brat stoppet i vores videre færd. En hanelefant havde taget vejen i besiddelse, og det var nok klogelig ikke at forsøge at gå i over-

halingsbanen på sådan én. Diskret lod den sig dog efterhånden presse ud i savannen, så vi kunne køre det sidste stykke til vores sovebarak. Det er en speciel fornemmelse at overnatte inde i et reservat i Østafrika. Vi boede kun 300 m fra en fin lodge med konstant el til kameraopladning, VM-kvartfinaler og god mad, men det var ulovligt at gå derhen. Køre måtte vi dog gerne, og det gjorde vores chauffør så

for os. Vi fandt snart ud af hvorfor. Løvebrølene var et godt stykke væk, og det samme var hyæneglammen, men en Flodhest syntes åbenbart, at vores græs var grønnere, så da det blev mørkt, kom den på besøg. Den så ganske kær og fredelig ud, og den ene aften blev den da også lige så forskrækket som mig, da jeg stod ansigt til ansigt med den uden for badet. Jeg kom i tanker om, at man aldrig skal gå mellem en Flodhest og vandet (vi befandt os på en tange mellem Lake Edward og Lake George) og havde pludselig glemt noget inde i huset!

Om dagen kørte vi nu rundt i vores Toyota med hovederne ud af soltaget eller skærmede os af ved hjælp af skroget af en båd fra krokodillerne, bøflerne, elefanterne, flodhestene, mens diverse isfugle, musefugle, Kampørne, Flodørne, Gøglerørne lavede opvisning. Når mørket satte ind, var det forbudt at køre uden for lodge-området, men Emmy fik det altid timet sådan, at vi lige kunne lyse

Maraboustork.

Hadada Ibis ser lige så vanvittig ud, som den lyder

en natravn eller to i det første mørke – på vej hjem til bopladsen. Undtagen den dag han havde malaria. I stedet fik vi en ranger med, som var lidt håbløs, lige indtil han fik øje på en Leopard hun med stor unge, og så kl. 11 om formiddagen! En absolut heltegning.

Bwindi og Bjerggorillaerne

Emmy kom på toppen igen, og vi fortsatte mod syd, til lige før Uganda bliver til Rwanda. Det er hjemsted for omkring 20 endemer*** i området omkring Bwindi Impenetrable Forest (Bwindi uigennemtrængelige Skov) samt 3 tilgængelige familier af Bjerggorillaer. Det tager 2 år for sådan en familie at blive gearret til at modtage besøg af *homo sapiens*. Hver morgen drager spejdere så ud for at se, hvor de er, giver besked tilbage til HQ, og

Orange Weaver.

tropper af turister (højst 8 i hver flok) følger efter med en guide og et par bevæbnede soldater. Hver person erlægger den nette sum af \$360 og får pengene igen, hvis det skulle glippe. Det gør det nok aldrig. Ellers må man være på familiebesøg en time. Vores flok var tæt på vores telt, så vi brugte

kun et par timer på hele seancen og tog straks på fugletur i skoven bagefter. Pludselig så vi de samme spor som oppe hos den familie, vi havde besøgt, den samme nedtrampede nældeskov og endda de samme lopper. Vi hørte også den samme brummen, som vi havde lært, vi skulle besvare for at vise vores venlige hensigter. Der er ikke rigtig nogen grund til at lægge sig ud med dem! Og dér 4 meter fra os sad han så i nælde, en velvoksen Silverback og prøvede at få øjenkontakt, mens vi sneg os forbi på stien. Han syntes åbenbart om vores brum. Da vi kom tilbage efter mange super fugle og en god høst endemer***, var han rykket ud på selvestien. Jeg fik nu rådet bod på, at jeg havde været en anelse kylling, der ikke turde stille kameraet op.

Da han godt kunne lide vores brum, så vi ingen grund til at yppe kiv.

Før vi kom ned, hvor der var lidt folk til at føde gorillaerne og deres hjælpere, havde vi lejet os ind i en rangerbolig i højlandet. Vi skulle selv medbringe kul til kokken samt alle ingredienser, han skulle redigere. Til gengæld var morgenmaden betydeligt bedre end sædvanlig og stod klar før solen. Vi havde selv været på marked undervejs, hvilket åbenbart var så meget af et særsyn, at vi lige skulle

krydses af på en indfødts checkliste. Han kom i hvert fald løbende i fuldt firspring, mens vi intetanende stod og købte kasawa, rørte ved min skulder og modtog jubelen fra de øvrige markedsfolk.

Vores egen checkliste voksede også støt. Emmy var helt på hjemmebane og serverede den ene endem efter den anden. I alt nåede vi 21 af slagsen og 440 arter på de 14 dage.

African Green Broadbill, en meget eftersøgt endem. Foto: Esben Eriksen.

Inden vi sluttede helt, fik vi tid til endnu en bid savanne ved Lake Mbuuro, hvor vi stiftede bekendtskab med Moses. Det kunne godt se ud til, at han troede, han kunne skille vandene ligesom sin navnebror. Vi var på en morgentur i hans båd, og det var lykkes meget fint at finde et par African Finfoot, men han kunne jo godt se, at vi gerne ville have billeder også. Han slukkede motoren, men havde så noget besvær med at starte igen. Vi fortalte ham, at vi hellere ville godt i land end at risikere noget, mens vi ud

af øjenkrogen holdt godt øje med Flodhestene og krokodillerne i vandet omkring båden. Det var han helt med på – og slukkede igen for motoren. Så hang vi dér, bogstaveligt talt i akaciegrenene ved bredden, hvor vi efterhånden var drevet hen. Han lånte mobilen for at ringe efter hjælp, og til sidst svarede de da også derinde. Heldigvis lykkedes plan A, og vi kom godt i land – og nåede lige akkurat WM-finalen i Entebbe.

Der holdes lidt øje med krokodillerne og Flodhestene på Lake Mbuuro ikke flyt

*checklister: lister over arter, man krydser af.

** targetart: en art man har sat sig som mål at få at se.

***endem: en art med en begrænset geografisk udbredelse, her Albertine Rift Valley.

Fra felten

Af Martin Søgaard Nielsen

Denne udgave af "Fra felten" dækker perioden 5. november - 19. februar. Perioden glimrede ved exceptionelt mange Sortbugede Knortegæs. Derudover har vinteren ikke budt på nævneværdige invasioner af nogen art, og ej heller er der observeret fugle i den helt sjældne afdeling. Vinteren vil derimod blive husket for dens ufattelige varme, med varmerekorder i både november, december og januar!

- Periodens "hårde" observationer -

Sortbuget Knortegås

6!!!! forskellige individer

Nordisk Lappedykker

5/11 3 R, 10/11 2 V Fyns Hoved (MMJ, SG, THH). 16/11 1 Nakkebølle Inddæmning (THH). 12/1 1 V Flyvesandet (THH). 13/1 1 Dørholm Bugt (AMY).

Mallemuk

10/11 2 Ø Fyns Hoved (THH). 12/1 2 V Fyns Hoved (SG, EDA) + 1 R Flyvesandet (THH).

Sule

5/11 1 1k V, 10/11 20 V, 12/11 1 1k V Fyns Hoved (MMJ, SG, THH).

Hvid Stork

En vinterstork sås raste ved Frørup 19/12 (Line og Ole Nielsen) og i dagene før 1 Martofte (via LAH).

Sædgås

19/12 157 Vestermade (SG) er hidtil største vintermax.

Tundrasædgås

Arten er set på lidt færre lokaliteter end sidste vinter: Sibirien, Jersore, Dovns Klint, Wedellsborg, Emtekær Nor. Derimod blev der sat ny rekord og tilmed på en DOF-Fyn ekskursion!: 26/11 116 R Wedellsborg Gods (MHH m.fl.)

Kortnæbbet Gås

3/1 1 Jersore (MMJ, SG). 6+15/1 2 Nr. Nærrå (AVC). 6/1 1 Føns Vang (MMJ, THH).

Blisgås

Vestfyn huser rigtig mange fugle denne vinter med max. Jersore 25/12 305 (JEB). Igen i år er der også set en pæn

pæn flok på Langeland: 14/1 45 ad Syd for Rudkøbing (OHG, NRA).

Sortbuget Knortegås

Der er set hele 6 forskellige individer i perioden, og op til 3 samme sted. Føljetonen startede den 20/11 med 2 adulte ved Ny Gesinge, Tåsinge (HKN). 26/11 var der til stor overraskelse 3!!!! fugle (HEL, IBH). Fuglene blev set frem til 7/12, herefter sås kun 1 fugl. 4/1 sås 2 fugle, hvoraf 1 var ny i forhold til de 3 tidligere! 30/12 blev en ny fugl fundet på Ristinge Hale (JSA) og 13/1 opdagedes vinterens 6!!!! fugl i amtet i Skovballe Havn (HKN). Fuglenes halsring og flanketegning er forskellige, hvorfor det har været muligt at skelne de enkelte individer.

Nilgås

26/11 1 OF Føns Vang (MHH m.fl.). 21/1-17/2 2 Sortemosen, Lakkendrup (RYT).

Fiskeørn

10/12 1 Brændegård Sø er klart den seneste i amtet nogensinde (PDS).

Rød Glente

12/11 1 Longelse Sønderkov (OHG). 19/11 1 Hågerup (HMØ). 3/12 1 Sandholt Lyndelse (LPN) + 2 SV Øster Hæsing (NBJ, LIS) + 3 Krarup (EEE). 15/1 2 Kædeby (OHG). 27/1 1 Herringe (GJØ). 28/1 1 Brahetrolleborg (GJØ).

Klyde

Vigelsø husede en enkelt klyde frem til 2/12 (OBO). 17/2 1 Vejlen (ELM).

Stor Præstekrave

På trods af den meget milde vinter er der ikke set nogle Store Præstekraver siden 8/9.

Sortgrå Ryle

5/11 1 1k Fyns Hoved (LAH). 10/11 2, 23/12 1, 14/1 7, 4/2 1, 8/2 4 Knudshoved (SG, EEE, ABK, Hagerman, RYT, NBJ).

Brushane

22-24/11 1 Ølundgård Inddæmning (THH, DMZ, KDJ).

Enkeltbekkasin

24/11 2 Bispeeng (THH). 26/11 1 Emtekær Nor (MHH m.fl.).

Stor Kobbersneppe

24/11 1 Vigelsø (KDJ, DMZ) + 1 Ølundgård Inddæmning (KDJ, DMZ).

Sortklire

12/12 2 Nakkebølle Inddæmning (DMZ, PER).

Hvidklire

26/12 1, 2/1 2 Nakkebølle Inddæmning (NBJ). 21/1 1 Siø (HKn). 16/2 1 Strynø (PVR).

Svaleklire

12/12 1 Slambassinet (THH). 12/2 1 Hvidkilde Gods (EEE). 16/2 1 enge ved Grubbe Mølle (JSA). 18/2 1 Vejlen (PVR).

Mudderklire

10-12/12 1 Slambassinet (DMZ m.fl.)

Storkjove

18/11 1 1k S Dovnsklint (OHG). 14/1 1 Ø Fyns Hoved (EEE, EDA).

Almindelig Kjove

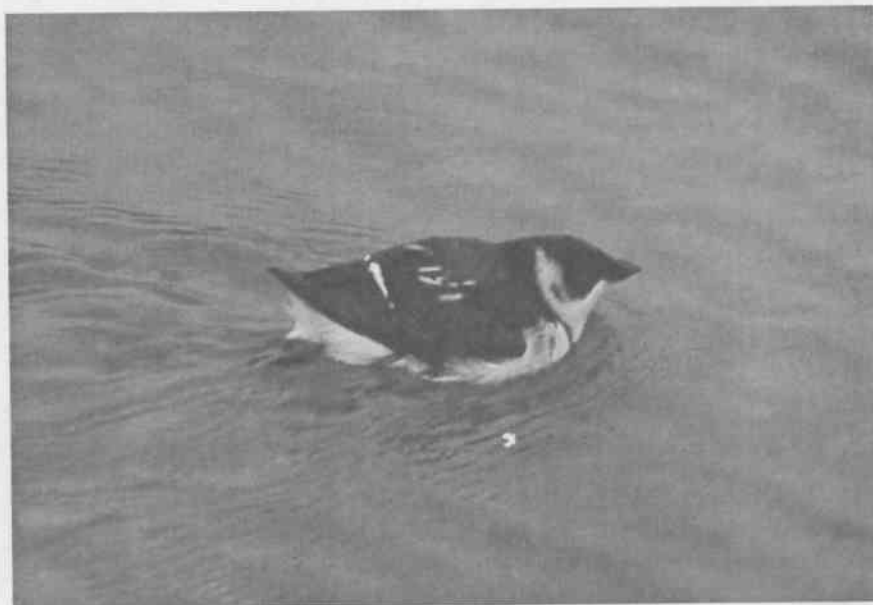
14/1 1 V Fyns Hoved (EEE, EDA).

Kaspisk Måge

147/11 1 Bagenkop Havn (NBJ). 3/1 1 3k Nyborg Fiskerihavn (THH). 7/1 1 2k, 13/1 1 ad Keldsnor (OHG).

Ride

10/11 5 NV, 12/11 6 V, 12/12 1 S, 19/12 28 V Fyns Hoved (THH, SG). 24/12 1 V Flyvesandet (MHH). 7/1 1 S Horseklint (MRP, KHL). 13/1 14 R havet fra Lunden til Ristinge (OHG, NRA). 20/1 1 R Bøjden Nor (THH, RS).

Søkonge, Korshavn. Foto: Mogens Ribo Petersen.

Lomvie/Alk

10/11 102 V, 12/11 104 V, 2/1 109 V Fyns Hoved (MMJ, SG). 12/1 106 N Horseklint (MRP).

Søkonge

5/11 1 R Korshavn (MRP). 5/11, 10/11 1 V, 12/11 5 V, 19/12 2 V, 14/1 1 Fyns Hoved 3 V (MMJ, SG, THH). 6/11 1 Ø Flyvesandet (SG). 14/11 1 Kerteminde Lystbådehavn (PRA). 12/12 3 Knudshoved Færgehavn (KUH). 13/1 2 Lodshavnen, Odense Fjord (ELM). 10/2 1 Gabet (AMY, OBO).

Skovhøprugle, Pilely. Foto: Steffen Christensen.

Skovhornugle

På de 2 overdagningspladser er maksimum: Flyvesandet 15/1 2 (MHH). Baagø Kolonihaver: 20/12 13 (THH).

Mosehornugle

Alle obs: 10/12 1 Stige Ø (HMØ), 24/1 2 (AAW), 1/2 1 (SG), 18/2 1 (HES) og 19/2 3 (FIE) Helnæs Made og 14-19/2 op til 4 Fogense Enge (JEB). Så var der anderledes gang i Mosehornuglerne sidste vinter!!!

Grønspætte

Grønspætte er i perioden set/hørt på følgende lokaliteter: 1 Svanninge Bakker, 1 Skaboeshuse, 1 Ullerslev, 1 Østergård, Munkebo samt 2 Elsehoved.

Hedelærke

En enkelt observation i perioden: 16/11 32 SV Sønderhjørne (PDP).

Bjergpiber

Ligesom sidste efterår og vinter har der kun været meget få observationer: 24/11 3 Bispeeng (THH). 3/12 2 Tryggelev Nor (OHG).

Hvid Vipstjert

17/12 1 Bagenkop Havn (MAT). Derudover 3 overvintrende i gartneriet Rosa Danica ved Marslev (MRP).

Vandstær

Meldt fra 12 lokaliteter.

Vandstær, Silke Å, en af amtets sikreste lokaliteter for Vandstær. Foto: Gunnar Jørgensen.

Sangdrossel

4 observationer af 4 forskellige fugle i december. 3 observationer af 4 forskellige fugle i januar (1 genganger fra december). Frem til 15/2 1 observation af 1 fugl ved Nakkebølle Inddæmning. Fuglen vurderes at være genganger fra december og januar. Derudover 13/2 6 Ulbølle (NBJ).

Munk

5 overvintrende fugle er set.

Gårdesanger

2/3 1 Odense NV (Ove Hansen).

Gransanger

Den milde vinter har fået en del Gransangere til at overvintre: 22/11 1 Sønderhjørne (PDP). 18+28/12, 8/1 1

Bøjden Nor (PDP). 24/12 1 Knudshoved Fyr + 1 Nyborg Strand (THH). 8/1 1 Nyborg (Per Brixen Søndergaard). 3/2 1 Odense Å, N for Præsteeng (OBO).

Lille Gråsisken

Kun 2 vinterobservationer: 5/1 2 Vejlbj Fed (MMJ). 11/2 1 Odense M (SG).

Snespurv

Som mange andre traditionelle vinterfugle har der været meget få Snespurve. Der er således kun 1! Observation fra Mågeørerne: 16/11 20 (MHH). Derudover kun en "større" flok: 27/12 33 Lyø (RBZ).

Nyhedsdatabasen på DOF-Fyn-webben

- DOF og DOF-Fyns hjemmeside

Af Søren Gjaldbæk

Det er nu snart 3 år siden, at DOF lancerede sin DOF-base til indtastning af observationer. Den bruges flittigt, hvilket flere tusind daglige indtastninger viser. Men mere vil have mere, og DOF-Fyns hjemmeside, der også indeholder en database til indtastning af observationer, er åbenbart et irritationsmoment for en del personer i DOF centralt. Der tales fra centralt hold om, at alle lokalafdelingens hjemmesider skal linke til DOF-basen, og at denne er den eneste database, der må anvendes.

Nu er DOF-Fyns database på ingen måde tænkt som en konkurrent til DOF-basen, faktisk kom vores base flere år før den centrale, for det andet er vores base udelukkende tænkt som en nyhedsdatabase, der hurtigt kan give DOF-Fyns medlemmer et overblik over, hvad der rører sig i Fyns Amt. DOF-Fyns hjemmeside har – ikke mindst i kraft af nyhedsdatabasen været med til at højne aktivitetsniveauet i Fyns Amt betragteligt. Hjemmesidens udseende er suverænt bestemt af webmasteren i samarbejde

med DOF-Fyns bestyrelse – vi lever vel i et frit land – og det er webmesterens beslutning, at vi ikke linker til nogen andre websider overhovedet, og således heller ikke til DOF-basen. Der har derimod været bragt adskillige opfordringer på hjemmesiden om, at vores medlemmer også indtaster deres observationer på DOF-basen. Og der må vi tilbagevise en snak om, at vores medlemmer ikke lever op til dette. For det første er der langt flere observationer i DOF-basen end der er i vores egen base. Det ligger i forskellen på de to baser: Vi har for længst aftalt med DOF, at vi kun bringer særlige observationer, og der er således en masse observationer, som ikke vises på DOF-Fyns hjemmeside. Kigger man på den andel af DOF's totale medlemstal, som DOF-Fyns medlemmer udgør – 6.4% - skulle man alt andet lige forvente, at vi bidrog med 6.4% af observationerne i DOF-basen. Nu er alt andet jo ikke lige – der er mange forhold, der kan spille ind, f.eks. udgør Københavns, Roskilde og Fredensborg amter næsten halvdelen af DOF's medlemmer, og de kigger næppe udelukkende på fugle i deres hjem-amter, faktisk er kun knap 25% af DOF-basens observationer derfra. På Fyn kan vi se, at gæstende ornitologer bidrager meget beskedent med observationer – 95.1% af alle observationer i 2006 fra Fyns Amt stammer fra lokale ornitologer, og gæsternes bidrag, som vi naturligvis er glade for, er ikke breaking

news. Alt andet lige kan vi sige, at alene den "hjemlige" aktivitet fra DOF-Fyns medlemmer matcher vores medlemsandel plus en lille smule mere. Medtæller vi bidraget til DOF-basen fra DOF-Fyn's medlemmer fra andre amter når vi højere op. Kigger man på fordelingen af observationer på DOF-basen, ser man direkte, og det kan let underbygges med statistik, at de egne af landet, hvorfra der indtastes særligt mange observationer, er der, hvor ornitologer valfarter til – dvs. hele den jyske vestkyst og de store træksteder som Skagen, Gilbjerg, Stevns, Gedser og Hyllekrog. De steder, hvor DOF driver fuglestationer – Gedser og Blåvand – kommer der naturligvis ekstra mange data fra. På Fyn er der lige så naturligt mange fra Keldsnor Fuglestation. Det er altså ikke sådan, at områder, der bebos af "velopdragne/veldresserede" DOF-medlemmer bidrager mest – det er antallet af fugle og trestjernede fuglelokaliteter, der tæller. Da Fyn som bekendt ikke rummer ret mange virkeligt gode lokaliteter, og heller ikke ligger på en hovedtrækroute, er det faktisk bemærkelsesværdigt så mange observationer, der indtastes.

På grund af vores hjemmeside kan enhver se, at der er folk, der ikke får taster deres observationer ind i DOF-basen. Det kan skyldes mange forhold – det er trods alt ikke en borgerpligt, men på bundlinien står det fast, at "Årsrapporten for Fyns Amt" med meget få undtagelser udelukkende

består af observationer, der findes i DOF-basen, og at DOF-basen opfylder dens hovedformål: At levere data til DOF, som kan bruges i det naturpolitiske arbejde – uden at nogen kan skydes i skoene, at det billede DOF-basen tegner ikke er retvisende. I de andre amter kan man ikke på samme måde se, at der er data, som "undslipper" DOF-basen; men mon ikke der også er særlinge andre steder i landet – på nær i Århus og i København.

DOF-Fyns bestyrelse har arrangeret og afholdt kurser i brug af DOF-basen, har på vores hjemmeside opfordret folk til at benytte den, og der har i dette blad været artikler med samme formål. Det har, som tallene viser virket, DOF-Fyn bidrager mere end vores størrelse og placering berettiger til. Derfor er det irriterende, at man på repræsentantskabsmøder skal høre korridorsnak om, at der er pro-

blemer med Fyn, at man i referater fra møder i DOF kan læse, at der er problemer med Fyn og at man fra centralt hold mener at skulle gribe ind i, hvordan lokalafdelingernes hjemmesider fungerer. For en del år siden lovede man fra DOF's side at lave et modul, så data fra vores nyhedsdatabase kunne overføres til DOF-basen, hvilket som det vil være nogle bekendt ikke er sket. I stedet har man kritiseret DOF-Fyn på baggrund af fordomme, som ikke har rod i virkeligheden. Vi mindes en kendt århusiansk politiker, der om en politisk modstander sagde: "Først pisser han på os, og så siger han at vi lugter". DOF-basen og DOF-Fyns nyhedsdatabase kan sagtens eksistere side om side og en nedlæggelse af DOF-Fyns database og hjemmeside, vil i det lange løb ikke føre til flere data til DOF-basen.

Isfuglekasser på Nordfyn

af Michael Højgård Hansen

Flere vintre i træk har Bogense huset en lille bestand af Isfugle, og sidste år blev der så faktisk konstateret et ynglefund øst for Bogense.

Efter ide fra Suzette Frydensberg og Jens Bækkelund søgte DOF-Fyn sidste år om penge til projektet igennem BG bank fonden. Der blev vilget 10000,-

Pengene har stået afventende på

DOF-Fyn's konto indtil projektet endeligt blev godkendt af kommunen. Det viste sig at en byggetilladelse faktisk var påkrævet!

Sidst i februar var Horst Boedler – isfuglemanden - på inspektion i Bogense, og den foreslåede placering blev godkendt. Herefter gik det stærkt. Nordfyns kommune var hurtig ude med assistance efter opfordring,

og der blev fremskaffet det nødvendige træ fra Langesø Gods. Allerede 1. marts kunne Horst Boedler erklære kasserne færdige under fælles hjælp fra Ole Runge, Allan Bo Jensen samt under tegnede. Hele projektet ventes at koste ca. 13000 kr., idet det viste sig, at et projekt faktisk består af 2 kasser med få meters mellemrum. Således muliggøres 2 kuld af gangen, idet både hun og han ruger på æggene.

Det resterende beløb sponsoreres af Doffyn. Pressen var forøvrigt inviteret med under processen.

Kasserne er placeret ca. 100 m. vest for den nye ferieby der er under opførelse mellem Barfods dam og Vestre Enge.

De er sat i kanalkanten i et område der er relativt svært tilgængeligt for offentligheden, men som samtidig byder på gode oversigtsforhold på små 100meters afstand. Fra den nærliggende pumpestations trappe vil man måske således fremover med lidt held kunne følge isfuglenes yngleaktivitet. Der er også planer om en for midlingstavle ved pumpestationen, som Ole Runge p.t. arbejder på.

Horst Boedler. Foto: Jens Bækkelund

Nordfyn kan således forhåbentligt fremover gå hen og blive storleverandør af isfugle til det fynske.

Flere og flere lokale jeg kommer i kontakt med kan da også fortælle om forekomst af isfugle både i og uden for yngletiden og på lokaliteter der sjældent besøges af fynske ornitologer.

Isfuglene er således måske mere almindelig som ynglefugl på nordfyn end der kan aflæses ud fra indberettede observationer i dofbasen og dof-fynwebben.

Bestandsudviklingen bliver spændende at følge i fremtiden, ikke mindst set i lyset af alle de milde vintremåneder, og i fald der forefindes anvendelige redeplaceringsmuligheder

Turrapporter

Vestfyn

Michael Mosebo Jensens tur havde trukket 17 mand m/k, der mødtes ved Føns Kirke kl. 8 for at se den nys naturgenoprettede lokalitet Føns Vang. Lokaltiteten kan og blev beset fra fire steder: Kirken, dæmningen mod vest og to steder langs landevejen – syd og øst for Føns Vang. Der var mange gæs: Grågås 1800, Skovsædgås 2, Bramgås 2 – den ene måske en hybrid -, Indisk Gås 1 og Nilgås 1. Udover dette var der Lille Skallesluger, 2 hunner, en ung Havørn og Blå Kærhøg. Turen gik videre sydpå til Husby Strand, hvor man undervejs gjorde holdt ved Eskør for at se om Skægmejererne var hjemme – det var de ikke. Ved Husby gik man turen langs diget – blandt andet var der et par Ravne og Hjejele 400. På havet lå

Ederfugl 1000 og Havlit 5. Ved Wedelsborg var der en stor flok svaner: Sangsvane 220 og Pibesvane 4. Herefter gik det til Emtekær Nor, hvor man gik nordpå langs tangen. Det fik en Enkeltebekkasin på vingerne. På havet lå Ederfugle og Hvinænder. På vejen tilbage fik man øje på en stor flok Sædgæs – 160 – som lignede Tundrasædgæs. Da man kunne se, at det meste af flokken landede ved Wedelsborg, hvor svanerne stod, kørte man tilbage og tjekkede flokken: Der stod 116 Tundrasædgæs, formodentligt har alle 160 været denne efterhånden almindelige race. Herefter skiltes man ved 14-tiden efter en flot tur med mange spændende fugle.

Søerne

En af julens traditioner er Erik Ehm-sens ørnetur til de sydfynske søer. 11 mand mødtes i lidt snusket vejr kl. 8 ved Brændegård Sø. Der lå mange skalleslugere på søen – alle store – 150 i alt. Udover dette kan Knarand 8 nævnes. Endelig var der en gammel Havørn som lovet af turlederen. Julen er traditionernes tid, så Silke Å skulle tjekkes for Vandstær. Den svigtede for en sjælden gangs skyld. Den kom

sent i år, måske på grund af entreprenørarbejde langs åen, hvor 20 Sangsvaner holdt til. Turens sidste stop var Arreskov Sø, der blandt andet bød på Lille Skallesluger – i alt 16. Nogle tog turen ned over Sollerup Eng, andre til søens sydlige del – det gav Ravn 2, Vindrossel 50 og Sjagger 500. Man skiltes ved middagstid – særligt ivrige fortsatte til Bøjden Nor for at få Bjegeænderne med.

Langtur til ?

Januars traditionelle langtur, hvor målet først afgøres dagen før afgang, blev i år afholdt den 21. januar under ledelse af Michael Mosebo Jensen, der har sendt nedenstående beretning fra turen, som i år gik til Blåvand og omegn.

Der var mange potentielle turdeltagere, der faldt fra, før startfløjtet gik for årets langtur. Ingen brugte dog vejret som undskyldning. Det var i stedet en syg chauffør, en glemt middagsaftale, en kone, der skulle låne søndagsbilen og så de mere eksotiske som en tyv, en nytårskoncert og noget med ikke at ville køre langt på en langtur. Summa summarum sad vi pludselig kun 3, Bjarne Eskelund, Bent Nielsen og en enkelt turleder og kiggede ud over havet på Danmarks vestligste punkt. Det blæste en dejlig strid kuling fra SV, og da den ene regnbyge efter den anden sneg sig udenom, steg forventningerne om at få noget ud af det. Nede på stranden løb der da også noget nær 100 Stenvendere rundt med enkelte Sortgrå Ryler på slæb. Sandløbere legede en slags tagfat, mens Riderne tydeligt fulgte revet mod vest derudad. Et par Alke, lidt Rødlommer og Dværgmåger fløj hen over hovederne på de mange hundrede Fløjls- og Sortænder, der ustandseligt forsøgte at kompensere for vindens afdrift, og Havlitter landede i al deres pragt. Der var sådan set nok at foretage sig, men alligevel valgte vi efter 1 ½ time at forsøge os længere nede ad

stranden, hvor der var godt med måger. Det ku' jo være.... Og førend vi kom ud af bilen, sejlede der en spørgelsesmåge hen over frontruden. Den landede noget oppe ad stranden, men Bjarne fik camouflagedragten på, sneg sig ind på klods hold og fik for-eviget kræet. Det var en ung Hvidvinget Måge! Nu kom bygerne og hjemlige Martin Søgaard, som også havde set noget spændende hvidt flagre på stranden. Det lykkedes ham dog kun at blive våd. Den hvidvingede Måge var forsvundet - det gjorde vi så også. Efter et par småstop, hvor der var meget, vi ikke så, nåede vi Esbjerg Havn og igen både Dværgmåger og Rider, men hverken den bebudede Gråmåge eller Sortstrubede Bynkefugl. Inden vi gav efter og lod os drive med vinden østover, stred vi os op over diget ved Sneum Sluse for at fornemme en serie flagrende Snepurve, en samling hujende Storspover og endnu flere Rider og Dværgmåger.

Men det blev da bestemt en bedre tur, end nogen af os havde regnet med, da vi satte ud i mørkt, sjaskende vejrlig fra Lillebæltsbroen.

Hvidvinget Måge, De lange vinger, det korte næb, det pænt afrundede hoved afslører, at det er en Hvidvinget Måge, fjerdragten at det er en 2K. Foto: Bjarne Eskelund.

Ørnetur til Skåne

Århusafdelingen havde arrangeret en tur til Skåne, hvor DOF-Fyns medlemmer også kunne deltage. Det gjorde blandt andet Gunhild Brink, som har skrevet nedenstående om sine oplevelser på turen. Tegningerne er også Gunhild Brinks.

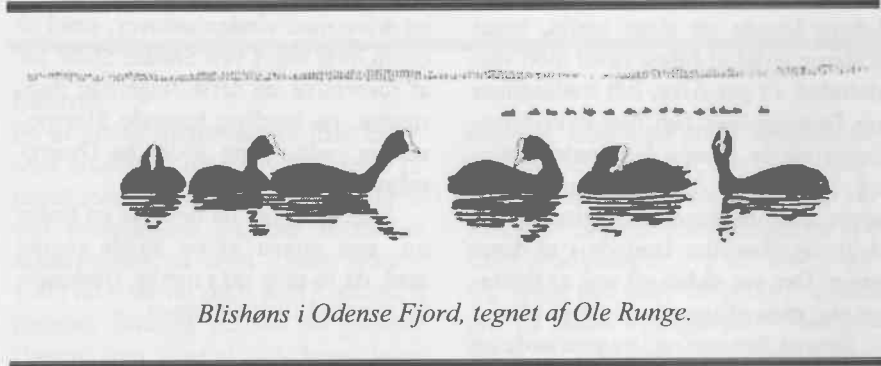
En "ørnetur" til Skåne, fredag-lørdag-søndag d. 26., 27., og 28. januar, midt i "vinteren"- vi var 23 deltagere, blandet fra Odense og fra Århus - incl. Fire børn, (to af hver!) - et dejligt ungdommeligt indslag blandt de oplinede teleskoper - søernes isbeskaffenhed og is-tykkelse blev afluret, snebolde knuget, de selv rullede ned ad bakkerne - lune bemærkninger krydrede voksensnakken - I bus til et godt lille vandrehjem i Blentarp, ca. midtvejs mellem Malmø og Simrishamn.

Allerede på Øresundsbroen bemærkede man en flok Snespurve, men på svenskesiden var det især

glenterne (røde/red.), der i første omgang trak -

Og de var der, så rigeligt endda, i en del sne og frisk kulde, letgenkendelige glenter, med de flotte rødlige farver, den kløftede hale, der svirpede, lange vinger -

Lørdag lagde vi ud - klædt i lag-på-lag, i flot solrigt vejr, let frost, en smule vind, med en dejlig gåtur omkring Søvedsjøen, - sted for Lille Korsnæb- lidt senere til Snogeholmen enkelt Sangsvane- Ellestadsjøen - med flere små øer, og en ganske synlig ørnerede-. Krageholmsjøen - ca. midt på dagen stiledede vi mod et bakkedrag/vådområde(?) Sillesjø -

Blishøns i Odense Fjord, tegnet af Ole Runge.

der var en god del svenske fuglekiggere i samme ærinde: Skulle vi være heldige at få Kejsærørnen at se?? Ikke denne gang -

514.201 508 07

Men undervejs ved de svenske herligheder så vi jo glenterne- og både Havørn og Kongeørn- kæmpefugle, i flugt med eller snarere drilleri med Musvåge, Ravne, - der syntes så små... Desuden Fjeldvåge, en rigtig tæt kvækerfinkeflokk i et skovbryn; Spurvehøg, Blå Kærhøg, de mindre (skov)fugle som Fyrremejse, Sumpmejse, flagspætter, Træløber, Grønirisk, Sjaggere - Kernebidere! Hejrer - Også ænderne, Hvinænder, skalleslugere, Krikænder, Pibeænder, lappedykkere, Lille Lappedykker. En enkelt Vandstær lod sig se.

Dagen sluttede rigtig flot ved Fyledalen- nogle km NØ for Tomelilla - det minder om Gudenådalen, men meget større- det nærmede sig sol-

nedgangstide, og glenterne der skulle "gå til ro"-

I Fyledalens sne - himlen, dal og skov fik efterhånden den flotte blå-violette vinterfarve- 3 flyvende Sædgæs- en Sortspætte i flugt - og der kom de så - 10, 20, flere glenter kredse over skoven, en sværm der sejlede rundt lige før de "går til ro"- det var flot! For mange af os deltagere turens højdepunkt- og her begyndte kulden også at bide.

Søndag- hjemtursdag- begyndte ganske modsat af lørdag, med blæst, regn, overskyet, gråtunge regnskyer hang over landskabet- men på vejen mod vest og hjemad kørte vi lige hen til Søvedsjøn nok en gang- i dis og regn - her fouragerede en lille travl Grønsisken rundt få meter fra os- op til naturreservatet Vombsjøen, og Krankesjøen, -store vådområder- her så vi turens noget nær eneste grågåseflokk - plus mågerne; sikkert et vade-fugleliv der må være her ved forårstide! På vores fugle/ørnemetur så (hørte?) vi ialt 72 arter-

Sverige er nok en fugletur værd- her er rent og her er god plads!

Alt ialt en rigtig fin tur- Tak for turen!

Blå Kærhøg – en af rovfluglene fra Skåneturen. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Ture og møder

Heldagstur til Sønderjylland. Søndag den 29. april.

Mødested og tid: Dalum Papirfabrik kl. 4.00.

Turens mål er at se/høre fugle vi normalt ikke ser på Fyn ! Dette gælder Plettet rørvagtel, Blåhals, Savisanger, Turteldue, Fyrremejse, Sortterne, Hedeheg, Stor Kobbersnepe, Hvidbrystet Præstekrave. Hvis andre sjove "sønderjyder" skulle dukke op går vi også efter dem. Her tænkes på Rødhalsset Gås, Lille Flagspætte o.lign.

Kaffepauser og frokost lægges ind i programmet.

Hvis ovennævnte mødetid er lidt for "tidligt" kan vi evt. aftale at mødes i det sønderjyske senere.

Yderligere oplysninger om turen samt tilmelding til turlleder Eske Morthensen 40 18 16 28.

Skagen. 27-29/4

Det er flere år siden, Dof Fyn har slået lejr i Skagen. Nu er chancen der igen for storslået træk. Ryger vi ind i østervind, så er der en god chance for specialiteter som Hvidnæbbet Lom og Stærkelæg.
For at høre nærmere om tid og sted, indkvartering, pris m.m. ring til Flemming Byskov eller Birte Sørensen på 6130 2481 eller 6592 0912.

AFLYST

Müritz. 4-7/5.

20 par Havørne, Lille Skrigeørn, Sotorn, mange spætter... Ring til Flemming Byskov på 6130 2481 eller Birte Sørensen på 6616 4587 og hør nærmere om denne spændende tur til det nordøsttyske eldorado.

AFLYST

Fugletur til Gulstav Mose og Tryggelev Nor

Lørdag den 12. maj, 10.00-14.00.

Mødested: P-pladsen ved Gulstav Mose kl. 10.00.

Turleder: Naturvejleder Allan Guido Nielsen.

Rørdrummen pauken høres nu i Fugleværmsfondens lille reservat og i gård-selsskovene er der en livlig aktivitet af småfugle og vildheste. For dem, der har lyst, fortsætter vi turen til Tryggelev Nor.

Tour de Tryggelev Nor

Søndag den 13. maj, 10.00-ca. 15.

Mødested: P-pladsen ved Nørreballe Nor kl. 10.00

Turledere: Arbejdsgruppen v/Allan Østergård og Børge Rasmussen og naturvejleder Allan Guido Nielsen.

Fugleturen starter på P-pladsen ved Nørreballe Nor, hvor der er en flot udsigt over det nye store vådområde. Vi fortsætter til Rtyggelev Nor, hvor vi bl.a. besøger det nye observationsskjul ved Trehøje.

Syltemade Å

Tirsdag den 29. maj, kl. 19.00.

Mødested: P-pladsen ved Langegyde, Vester Skerninge.

Turleder: Niels Bomholt, tlf. 62 24 19 59

Aftentur, hvor vi nyder alle sangerne, som nu er på plads – specielt Kærsanger og måske Græshoppesanger. Også Gøgen og Dobbeltbekkasinen lader sig høre. Gummistøvler anbefales.

Æbelø med overnatning

Lørdag –søndag den 9.-10. juni

Weekendtur til Æbelø. Vi overnatter på Æbeløgård, hvor der også vil være fælles madlavning. Mødetid og sted aftales ved tilmeldingen til turleder Jens Bækkelund, tlf. 64 81 37 99. Begrænset deltagerantal.

Alle ynglefuglene er ankommet, og vi kigger efter arter som Tejst, Huldue, Skovsanger, Pirol og Rødrygget Tornskade, ligesom der vil være rig lejlighed til at nyde øens unikke natur.

Små pip

Tip 30 konkurrencen på DOF-Fyns hjemmeside blev vundet af Tim Hesselballe Hansen foran dette blads redaktør. Tim snuppede desværre Trane for næsen af redaktøren på en fælles tur til Hov. Tredjepladsen gik til Per Rasmussen.

Mødet om fugleturen til Uganda den 15. januar havde 15 deltagere, der så Michael Mosebo Jensens billeder fra sommerens tur og hørte om rejsen.

En ny hjemmeside har set dagens lys. Den indeholder fotos af natur, fugle, insekter, blomster og meget mere. Den kan ses på www.midtfyns-naturfoto.dk

Det blev dyrt for en deltager i radioens quiz Danmarks mester, at han ikke havde styr på fuglene. Spørgsmålet lyder måske ikke så svært: "Er en Gulbug en fugl eller en fisk"? Det var så en af de berømte 50% chancer, der kiksede.

Indbetaling af bidrag til Havrevimpen

75.00 kr

Benyt det vedlagte girokort

**.... og husk,
fugle skal ses i naturen**